БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 280 (19.951). • 1987 йил 6 декабрь, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

• Эртага Вашингтонда олий даражадаги Совет — Америка учрашуви бошланади

АНИҚ ВА ҲАЛОЛ ПОЗИЦИЯ ҒАЛАБА ҚИЛИШИ КЕРАК!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

4 декабрь куни КПСС Марказий Комитетида министрликлар, марказий иқтисодий идоралар раҳбарларининг, КПСС Марказий Комитети масъул ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда тармоқлар, корхоналар ва ташкилотлар ишининг аҳволи ҳамда уларни тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтишга тайёрлаш соҳасидаги вазифалар муҳокама қилинди.

Кенгашни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев кириш нутқи сўзлаб очди.

КПСС Марказий Комитети иқтисодий бўлими мудирининг биринчи ўринбосари В. П. Можин тармоқларни, корхоналарни, илмий ташкилотларни хўжалик юритишнинг янги шароитларида ишлашга тайёрлаш қандай бораётганлиги тўғрисида ахборот берди.

Кенгашда шу соҳада ўтказилаётган ишлар тўғрисида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госснаби раиси Л. А. Воронининнинг, СССР Давлат банки правлениеси раиси Н. В. Гаретовскийнинг, СССР министрлари О. Г. Анфимов, В. М. Лукьяненко, М. И. Бусигин, С. В. Колпаков, М. С. Шкабардня, А. Н. Шепетильниковнинг ахборотлари тингланди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Саноат корхоналари, қурилиш, транспорт, илмий ташкилотларнинг асосий қисми тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтказилишининг жуда катта сиёсий аҳамияти таъкидланди. Демократиялаш билан чамбарчас боғлиқ тарзда экономикани бошқаришни ислоҳ қилиш жамиятимизни қайта қуриш янги босқичининг асосий мазмунидир. Давлат корхонаси тўғрисидаги Қонун 1988 йил 1 январидан кучга киритилишини ҳисобга олиб, хўжалик юритишнинг янги шароитларига ўтиш соҳасида министрликлар ва идоралар, маҳаллий партия ва совет органлари томонидан корхоналарда ва ташкилотларда тайёргарлик ишлари ўтказилаётганлиги қайд этилди. Корхоналарни, министрликларни, идораларни янги шароитларда ишлашга тайёрлаш даражаси меҳнат коллективларининг юксак самарали, муваффақиятли ишлашини ҳал қилувчи даражада белгилаб беради. Бир қанча министрликларда, идораларда, кўпгина корхона ва ташкилотларда бу ишга унчалик етарли баҳо берилмаётганлигига ҳам эътибор қаратилди. Шу сабабли жуда қисқа муддатда барча тармоқларда моддий-техникавий таъминот, планлаштириш ва пул билан таъминлаш системасидаги, бевосита корхоналарда техникавий, ташкилий ва молиявий тартибдаги чора-тадбирларни амалга оширишдаги катта камчиликларни тугатиш жуда муҳимдир.

Кенгашда министрликлар, идоралар, партия ва совет органлари раҳбарларининг диққат-эътибори шу йилнинг қолган вақти ичида бир қанча муҳим вазифаларни сўзсиз ҳал этишни таъминлаш зарурлигига қаратилди. Бу гап, аввало, иқтисодий нормативларни, давлат буюртмаларини пишиқ ишлаб чиқишга ва уларга аниқликлар киритишга, маҳсулотни етказиб берувчилар билан истеъмол қилувчилар ўртасида шартнома тузиш кампаниясини ниҳоясига етказишга таалуқлидир. Мана шу ишларнинг ҳаммаси Давлат корхонаси тўғрисидаги Қонунга, халқ хўжалиги ва меҳнат коллективларининг манфаатларига қатъий риоя этишни ҳисобга олиб ташкил қилиниши керак.

Айрим бирлашмалар ва корхоналарнинг молиявий аҳволини соғломлаштириш масалаларига алоҳида эътибор берилиши лозим. Шу мақсадда уларнинг ҳар бирида тегишли иқтисодий, техникавий ва ташкилий чора-тадбирлар ишлаб чиқилиши керак. Министрликларда ва марказий идораларда шу муносабат билан келиб чиқаётган масалалар кўрилиши зарур. Бу ишга банк системаси актив қўшилиши лозим. Фан-техника тараққиёти ютуқларини, ресурсларни тежайдиган технология жараёнларини кенг жорий этишга катта аҳамият берилиши керак.

План топшириқларининг мувозанатли бўлиши ва уларнинг моддий-техникавий таъминоти зарурлигига жиддий эътибор берилди. Кўпгина корхоналарда ички ишлаб чиқариш хўжалик ҳисобини қайта қуриш билан шуғулланилмаяпти, уни бевосита ходимларга етказиш таъмин этилмаяпти. Хўжалик ислоҳоти талабларига асосланиб, бутун диққат-эътиборни шу масалаларга, коллектив пудратни кенг жорий этишга қаратиш зарур.

Иқтисодий ўқиш соҳасидаги ишларнинг аҳволини анча яхшилаш керак. Кўпгина мактаб ва семинарлар ҳали ҳам эскичасига ишламоқда, бу ишга министрликлар ва идоралар, касаба союз ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари суст киришмоқдалар. Иқтисодий умумий таълим соҳасида, корхона ва тармоқларни хўжалик юритишнинг янги шароитларига тайёрлаш қандай бораётганини ёритишда оммавий ахборот воситаларининг иштироки етарли эмас.

Мамлакат қайта қуришнинг жуда масъулиятли даврига кирди. Аслида келгуси йилдан бошлаб барча поғоналардаги кўпгина партия комитетлари, хўжалик раҳбарлари етуклик синовидан ўтадилар. Бинобарин, вазифа — шу синовдан дадил ўтишдан, хўжалик юритишнинг янги форма ва методларига таяниб, мамлакат иқтисодий ва социал тараққиётини жадаллаштиришга эришишдан иборат.

Кенгаш ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Л. Н. Зайков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари В. И. Долгих, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари А. П. Бирюкова, Г. П. Разумовский, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари қатнашдилар.

(ТАСС).

МУВАФФАҚИЯТ ТИЛАЙМИЗ

Мен «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида салкам чорак асрдан буён меҳнат қиламан. Қолоқ участкага ўтиб ишлаётганимга эса бир неча ой бўлди, холос. Лекин бу қисқа вақт ичида Б. Матниёзов, Э. Қурниёзов сингари коммунистлар участка коллективи ўртасида тартиб, интизомни мустаҳкамлаш, қайта қуришни рўёбга чиқариш ва шулар туфайли пировард натижани таъминлаш ишида яқиндан ёрдам бердилар. Айни пайтда участкамиз ўн бир ойлик планларини ҳам ошириб адо этди. Бу коллективимиз аъзолари партиямиз олға сурган муҳим социал-иқтисодий вазифалар моҳиятини яхши идрок этишидан далолатдир.

Ҳозир ҳаммамиз Вашингтонда СССР ва АҚШ раҳбарлари ўртасида бўладиган учрашув хусусида ўйлаяпмиз. Унда қирғин келтирувчи ядро қуролларининг икки турини йўқ қилиб ташлаш тўғрисидаги битимнинг имзоланиши дунёда тинчликни мустаҳкамланишида катта қадам бўлар эди. Мамлакатимиз иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлаш учун эса фақат тинчлик мусаффо осмон керак.

Ўйлаймизки, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Америкага қиладиган визити муваффақиятли якунланади. Бу жаҳон халқлари тақдирида катта ижобий силжиш бўлиши истиқболини очади.

Н. СОЛИҲОВ,
«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси бригада бошлиғи, Тошкент шаҳар Совети депутати.

ХАЛҚЛАР УМИДИ РЎЁБГА ЧИҚАВЕРСИН

Инсониятни ядро ҳалокати хавфидан халос этайлик! Бу проблема ҳозир бутун сайёрамиздаги кишиларни тўлқинлантириб турибди. Ўзбекистон меҳнаткашлари барча совет халқи билан биргаликда қуролланиш пойгасини тўхтатиш, тинч келажакни таъминлашда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан АҚШ президенти Р. Рейган келаси ҳафтада имзолашга ҳозирланаётган ўртача ва камроқ олисликдаги ядровий ракеталарни йўқотиш тўғрисидаги Совет — Америка шартномасига зўр умид боғламоқдалар. 4 декабрда СССР 50 йиллиги номли «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида урушга қарши ўтказилган кўп кишилик митинг қатнашчилари ана шу ҳақда гапирдилар.

Митингда сўзга чиққан корхона уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашининг раиси Н. Т. Молдаванов, хотин-қизлар кенгашининг раиси, корхона бош энергетигининг ўринбосари Н. М. Осипова, собиқ жангчи-интернационалист, 3-цех пайвандловчиси Б. Минбоев ва бошқалар КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Вашингтонга сафари ва у ерда имзоланиши мўлжалланган шартномани барча совет кишилари қўллаб қувватлаётганлигини айтдилар. Эришилган битим қуролланиш пойгасидан қуролсизланиш сари бурилиш нуқтаси бўлиши мумкин. Бу битим имзоланганидан кейин стратегик қуролларни қисқартиришга қаратилган бошқа аҳдлашувларга ҳам эришилади деб ишонч билдирилди. Ядро уруши хавфининг олди олинади.

Митинг қатнашчилари СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни яхшилашда биродарлашган шаҳарлар — Тошкент ва Сиэтл жамоатчилиги салмоқли ҳисса қўшиши мумкин, деб таъкидладилар. Йиғилганлар Сиэтл аҳолисига мурожаатнома қабул қилдилар. Унда ракета-ядро қуроллари пойгасига, космик фазони ҳарбийлаштиришга қарши, совет ва америка халқлари ўртасида ишонч ва дўстлик муҳитини вужудга келтириш учун биргаликда куч-ғайрат сарфлашга даъват этилади.

(ЎзТАГ).

ДУНЁ ОВОЗИ

● **РИМ**

Италия ташқи ишлар министри Жулио Андреотти ўртача ва камроқ олислик ракеталари тўғрисида Совет — Америка шартномаси имзоланишининг муҳимлигини таъкидлади. У Италия президенти Франческо Коссиги раислигида бу ерда бўлиб ўтган мамлакат мудофааси олий кенгаши мажлисида сўзга чиқди. Мажлис, деб таъкидланади президент саройи маҳкамаси тарқатган ахборотда, «Европада ўртача ва камроқ олислик ракеталари қисқартирилишининг НАТО стратегиясига ва Ғарбий Европанинг мудофаасига таъсири» билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилишга бағишланди.

Италия ташқи ишлар министри ўртача ва камроқ олислик ракеталари тўғрисидаги шартнома ядро қуролларини кенг кўламда қисқартириш жараёнини бошлаб бериши ҳамда оддий қурол-яроғлар билан боғлиқ бўлган проблемаларнинг ҳал этилишига кўмаклашиши лозимлигини таъкидлади.

● **БРЮССЕЛЬ**

«Олий даражадаги Совет — Америка учинчи учрашуви Ер юзидаги ана шу энг йирик давлатлар ўртасидаги муносабатларда янги кайфиятлар яратиш имкониятини беради. Бу учрашувда СССР ва АҚШ стратегик потенциалини 50 процент қисқартиришга қаратилган қарор чиқарилиши керак», — деди бу ерда ГФР ташқи ишлар министри Ганс Дитрих Геншер.

«Суар» газетаси мухбири билан суҳбатда у «ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги аҳднома барча томонларнинг, Шарқ ва Ғарбдаги европаликларнинг, иккала буюк давлат аҳолисининг хавфсизлигини мустаҳкамлайди... Шунинг учун ҳам биз Америка конгресси Совет — Америка шартномасини ратификация қилишга қизиқиб қарамоқдамиз... Биз шу шартномани истаймиз», — деди.

● **ЖЕНЕВА**

Европа черковлари конференцияси КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан АҚШ президенти Р. Рейганга телеграммалар йўллаб, уларга Вашингтондаги учрашуви муносабати билан муваффақият тилади: «Биз тинчликка эришиш ва халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик бўлишига улуғ умид назари билан ҳозир бўлиб турибмиз,» — дейилади унда жумладан.

(ТАСС).

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ РЕСПУБЛИКА ҚУРИЛИШЛАРИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

5 декабрь куни Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев раислигида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи республика кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлди. Ўзбекистон ССР уй-жой программаси ҳамда республикада 2000 йилгача бинокорлик материаллари, конструкциялари ва буюмлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш Комплекс программаси лойиҳалари кўриб чиқилди. Ҳар икки программада кўзда тутилган мақсад — КПСС XXVII съездининг аср охирига қадар ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки уй билан таъминлашга оид қарорларини бажаришдир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Қ. Ҳ. Маҳамадалиев бу ҳақда доклад қилди.

Мажлисда ўртага қўйилган вазифани бажариш учун ўн беш йил ичида 2,7 миллион квартира ва якка тартибдаги уйлар қуриш лозимлиги таъкидлаб ўтилди. Уй-жой майдони билан таъминланишнинг ўртача даражасини шаҳарларда 15,5 квадрат метрга, қишлоқ жойларда — 14,2 квадрат метрга етказиш кўзда тутилмоқда.

Бу эса республикадаги бутун қурилиш комплекси қувватларини ва иш суръатларини кескин оширишни талаб қилади. Аср охиригача қурилиш-монтаж ишлари ҳажми олдинги уч беш йилликдаги 12,4 миллиард сўм ўрнига 41,8 миллиард сўмни ташкил этади. Шунча миқдордаги ишни уддалаш учун, энг аввало, қурилиш тармоқларида фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этишни жадаллаштириш зарур. Янги техника ва технология базасида қўл меҳнати сарфини янада камайтириш, меҳнатни ташкил этишда, ишлаб чиқариш ва бошқаришда жиддий равишда силжишга эришиш лозим бўлади. Биринчи навбатда йирик панелли ва яхлит уйсозлик қувватларини ривожлантириш керак.

Давлат йўли билан марказлаштирилган ва марказлаштирилмаган тартибда капитал маблағ ажратиш уй-жой қурилишини маблағ билан таъминлашнинг асосий манбаи бўлиб қолаверади. Шу билан бир вақтда, аҳоли маблағлари ҳисобидан уй-жой қуриш салмоғи анча ортади. Кенгаш эътиборига тақдим этилган лойиҳаларда бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни, уйсозлик базаларини ва пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотларининг қувватларини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари белгилаб берилган. Бинокорлик материаллари, конструкциялари ва буюмларига бўлган эҳтиёжлар аниқлаб берилган, гипс, кул ва шлакдан ана шундай материаллар ишлаб чиқаришни кенгайтириш тадбирлари белгиланган. Республикада 2000 йилга бориб цемент ишлаб чиқаришни уч баравардан зиёдроқ, шифер ишлаб чиқаришни 2,8 баравар, линолеум ишлаб чиқаришни олти баравар, деворбоп материаллар ишлаб чиқаришни 2,2 баравар, оҳак ишлаб чиқаришни 2,5 баравар, бинокорликда ишлатиладиган фаянс, йирик уйсозлик деталлари ва бошқа материаллар ишлаб чиқаришни 3,6 баравар кўпайтириш белгиланмоқда.

Шу билан бирга, деб таъкидланди кенгаш мажлисида, уй-жой программаси лойиҳасида уй-жойларнинг ҳисобдан чиқариб юборилиши, реконструкциялаш ва капитал ремонт қилиш ҳажмлари, шунингдек, аҳолининг кўчиб кириши, кўчирилиши омиллари етарли даражада ҳисобга олинмаган.

Ҳар икки программани амалга ошириш аввалбошданоқ уй-жойларни ҳисобга олиш ва оқилона тақсимлаш, қурилиш учун участкалар ажратиб бериш масалаларини аниқ ва равшан ҳамда оператив ҳал этишни тақозо этиши кўрсатиб ўтилди.

Фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи республика кенгаши республика ва регионал уй-жой программалари ҳамда 2000 йилгача республикада бинокорлик материаллари конструкциялари ва буюмлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш Комплекс программаси лойиҳаларини қабул қилишни тавсия этди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига эътирозлар ва таклифларни ҳисобга олган ҳолда мазкур программалар лойиҳаларини республика Олий Советининг бўлажак сессияси муҳокамасига киритиш тавсия қилинди.

Кенгаш якка тартибда уй-жой қуришни планлаштиришни ва бошқаришни ташкил этишни тартибга солиш ҳамда такомиллаштириш юзасидан тегишли қарор қабул қилишни тавсия этди. Келгуси йил бошидан маҳаллий Советларга якка тартибда уй қурувчилар кучи билан уй-жой қуришни ташкил этиш, бунинг учун кооперативлар тузиш, хизмат кўрсатишни ташкил қилиш ва бу фаолиятни рағбатлантириш топшириқларини белгилаш таклиф этилди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига ва Тошкент шаҳар ижроия комитетига уй-жой проблемасини ҳал этишга табақалаштирилган ҳолда ёндашувни таъминлаш тавсия қилинди. Ўз маблағлари ҳисобидан хўжалик усули билан ва шерикчилик асосида уй-жой қураётган ташкилотлар ва корхоналар уй-жойга муҳтож бўлган кишиларни ҳисобга олишни ва уй-жойни тақсимлашни тегишли тарзда йўлга қўйишлари, Горький автозаводи коллективининг уй-жой проблемасини муддатидан илгари, 1995 йилгача ҳал қилиш тажрибасини активроқ жорий этишлари зарур.

Кенгаш мажлисида республика сув хўжалиги комплексида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш юзасидан кенгаш тавсиялари қандай бажарилаётганлиги ҳам кўриб чиқилди.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Главсредазирсовхозстрой, илмий-тадқиқот ташкилотлари сувни тежайдиган технологияни жорий этиш юзасидан муайян ишлар қилганликлари таъкидланди. Хусусан, сув хўжалигида инвестиция структураси қайта кўриб чиқилди: янги ерларни ўзлаштиришни камайтириш ҳисобига суғориладиган майдонларни реконструкциялаш ва уларни мелиорациялашга, янги техникадан ҳамда сувни сарфлашнинг тежамли методларидан фойдаланишга ажратиладиган капитал маблағлар кўпайтирилди. Бироқ кенгаш тавсияларини бажаришда сусткашлик қилинмоқда. Айниқса, Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида горизонтал зовурлар қуришнинг белгиланган муддатларидан орқада қолинмоқда. Республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги томчилатиб суғориш борасидаги қурилишларни барпо этиш юзасидан белгиланган топшириқларни қониқарсиз бажармоқда. Янги ерларни суғоришни механизациялаш воситаларисиз фойдаланишга топшириш давом этмоқда.

Фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи кенгаш тегишли ташкилотларга топшириқларнинг бажарилмаслиги сабабларини аниқлаб, қолоқликни тугатишни, келгуси йил ишлари программасини аниқ-пухта белгилаб олишни тавсия этди.

Мажлис қатнашчилари «Уй-жой — 2000» кўргазмасини кўздан кечирдилар.

Фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи республика кенгаши бу йилги иш планининг бажарилиш якунларини чиқарди ва келгуси йил учун тадбирлар программасини белгилади.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Партия-хўжалик активлари мактабида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия-хўжалик активлари мактабида 5 декабрь куни «Мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш — КПССнинг стратегик йўли» курси юзасидан навбатдаги машғулот бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев «Қайта қуришни амалий ишлар билан мустаҳкамлайлик» мавзуида лекция ўқиди.

(ЎзТАГ).

Шаҳар партия комитети пленуми

Бухоро шаҳар партия комитетининг 4 декабрда бўлиб ўтган пленумида шаҳар партия комитети бюросининг қайта қуришнинг янги босқичи — жамият ҳаёти барча жиҳатларини демократлаш ва туб иқтисодий ислоҳотнинг бош йўналишларини таъминлаш борасидаги иши тўғрисидаги ҳисоботи муҳокама этилди. Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари И. Ҳ. Салимов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров, Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари И. Жабборов сўзга чиқдилар.

Область партия комитетининг пленуми

ТЕРМИЗ, 5 декабрь. (ЎзТАГ). Бугун Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум қатнашчилари область партия комитетининг аъзолари — область ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг бошлиғи Т. Ю. Маҳкамов билан область автомобиль тресты бошқарувчиси К. Холиёровнинг XX область партия конференциясида коммунистлар айтган танқидий таклифлар ва мулоҳазаларни амалга ошириш соҳасидаги иш хусусидаги ҳисоботларини тингладилар.

Пленумда область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасулов нутқ сўзлади.

РЕЙГАННИНГ АМЕРИКА ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ МУХБИРИ БИЛАН СУҲБАТИ

ВАШИНГТОН, 4 декабрь. ТАСС махсус мухбирлари Александр Беликов, Николай Туркатенко, Виталий Чуксеев, Геннадий Шишкин хабар берадилар:

Президент Рейган олий даражадаги Совет — Америка учрашуви муносабати билан Америка телевидениесига интервью берди. Президентга берилган саволларда учрашув арафасида АҚШдаги вазиятнинг мураккаблиги ўз аксини топди. Жумладан, ундан Совет Иттифоқи билан шартномалар тузишга, иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришга қарши чиқаётган маслакдошлари ўтаётган консерватив доиралардаги уринишларига унинг муносабати қандай эканлиги хусусида сўрашди. Масалан, Эн-би-си вакили Брокау қуйидагича савол берди: илгариги Рейганнинг ўзи ўртача ва камроқ олислик ракеталари тўғрисидаги шартномага қарши чиққан бўлмасмиди?

«Йўқ, — деб жавоб берди президент, — фикримча, бунинг боиси шунда: бу аҳднома иккала мамлакатларимиз ўртасида қурол-яроғлар хусусидаги илгариги барча музокаралардан лоақал шуниси билан фарқ қиладики, рўпарамизда ўз ихтиёрида мавжуд бўлган қурол-яроғларни тугатишга тайёр эканлигини изҳор этган биринчи Совет раҳбарини кўриб турибмиз. Бу кучларнинг ҳарбий нисбатини ўзгартирадими, деган масалага келганда (сиз бу борада батамом ҳақсиз), қурол-яроғларнинг оддий турлари танклар, артиллерия ва бошқалар жиҳатидан Совет Иттифоқи НАТО мамлакатларига нисбатан ва НАТОнинг аъзоси сифатида Қўшма Штатларга нисбатан жуда катта устунликка эгадир. Аммо авваллгидек, ҳозир ҳам ядро қуроли, тактик қурол, жанг майдонида ишлатиладиган қуроллар ва бошқа қуролларнинг минг-минглаб бирлиги мавжуд бўлиб турибди. Йўқ қилиб юборилаётган қурол-яроғлар турларининг табиати шундайки мабодо Совет Иттифоқи уларни қўллагудай бўлса, бу қурол-яроғлар ҳарбий нишонларни яксон этмаган бўлур эди. Бу қуроллар барча Европа давлатлари пойтахтларини яксон этган бўлур эди».

Рейган яна қўшимча қилиб, «ўртача ва камроқ олислик ракеталари тўғрисидаги шартнома тузилганидан кейин қитъалараро баллистик ракеталарни 50 процент қисқартириш тўғрисидаги масалани ҳал этиш навбатдаги қадам бўлиши керак», — деди.

Рейгандан, агар сизга стратегик қурол-яроғларни 50 процент қисқартириш тўғрисидаги шартномага имзо чекиш учун келгуси йил Москвага жавоб визити билан бориш насиб этмай қолса, ранжиган бўлур эдингизми, деб сўрашди.

«Ҳафсалам пир бўлур эди, — деб жавоб берди Рейган, — Лекин мен шундай бўлади деб ҳисобламайман. Мен Москвада учрашув бўлади, деган фикрдаман, биз ядровий қурол-яроғларни тугатиш мақсадида яна бир катта одим ташлашимиз учун яхши, оқилона имконият бор, деб ўйлайман».

Рейган, имзо чекиш учун тайёрлаб қўйилган ўртача ва камроқ олислик ракеталари тўғрисидаги шартонмага тўхталиб, конгрессдаги ўта ўнгларнинг қаршилигига қарамай, бу шартнома ратификация қилинади, деб ишонч изоҳ этди.

Шартнома муҳолифлари, деб қўшиб қўйди президент, — «Совет Иттифоқи ана шу шартнома натижасида бирон-бир йўсинда катта устунликларга эга бўлади, деб ҳисобламоқдалар. Мен бундай бўлмаслигини тушунтириб берганман».

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ МУДДАТИНИ КЎЧИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилди:**

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети еттинчи сессиясини чақириш муддати 1987 йил 18 декабрдан 16 декабрга кўчирилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Р. НИШОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1987 йил 4 декабрь.

ҚОНУНЧИЛИК ВА ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТ МУҲОФАЗАСИ

4 декабрь куни Тошкентда совет судининг 70 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Залга ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ветеранлари, республика юстициясининг фаол ходимлари, Ўзбекистон пойтахти партия, совет ва жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг вакиллари тўпландилар.

Ўзбекистон ССР юстиция министри Б. Ғ. Олимжонов докладида, йиғилиш қатнашчиларининг нутқларида 1917 йилнинг 5 декабрида РСФСР Халқ Комиссарлари Совети қабул қилган суд тўғрисидаги биринчи ленинча Декретнинг тарихий аҳамияти таъкидланди. Бу Декретда совет суди ишини ташкил этишнинг демократик негизларига — халқ судлари ва халқ маслаҳатчиларининг сайлаб қўйилиши, ишларнинг очиқ кўриб чиқилиши, айбланувчининг ўзини ҳимоя қилиш ҳуқуқига пойдевор қўйилди. Нотиқлар КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг Пленумлари талаблари руҳида, совет жамиятини демократиялаш ва янгилаш шароитида одил судлов системасини қайта қуриш вазифаларига алоҳида эътибор бердилар.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА МУКОФОТЛАР

СССР Олий Совети Президиумининг 1987 йил 3 декабрдаги фармонига биноан Ўзбекистон ССР да истиқомат қилувчи ўн ва ундан ортиқ бола туғиб тарбиялаган кўп болали 251 онага «Қаҳрамон она» фахрий унвони берилди. Уларга «Қаҳрамон она» ордени топширилади.

(ЎзТАГ).

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

Ўртоқ Н. А. МУҲИТДИНОВНИ ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ва ҳалол ижтимоий-сиёсий фаолияти учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан ўртоқ Нуритдин Акрамович **Муҳитдинов Октябрь Революцияси** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. ГРОМИКО.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1987 йил 4 декабрь.

Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси олдидан

Ўзбекистон ССР Олий Советининг яқинда бўладиган сессияси кун тартибига республикадаги энг долзарб муаммолардан бири — аҳолини шинам уй-жойлар билан таъминлаш масаласи қўйилган. Депутатлар Ўзбекистон ССРнинг 2000 йилгача мўлжалланган комплекс уй-жой программаси қандай амалга оширилаётганини кўриб чиқадилар, кечиктириб бўлмайдиган масалалар умумий комплексини ҳал этишда маҳаллий Советлар, министрликлар ва идоралар, меҳнат коллективларининг конкрет вазифаларини аниқлайдилар, республика социал турмушининг жуда муҳим участкасида жадаллаштириш йўларини биргаликда ишлаб чиқадилар.

Ўзбекистон ахборот агентлиги республика халқ ҳокимияти олий органи кўриб чиқиши учун тақдим этилган ўткир муаммоларнинг турли жиҳатларини ёритувчи материаллар туркумини давом эттиради.

Шу мавзудаги суҳбатга барча газетхонлар таклиф қилинадилар. Ўз таклиф ва танқидий фикрларингизни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига, газеталарнинг редакцияларига, Ўзбекистон ахборот агентлигига юборишингизни сўраймиз.

УЙ-ЖОЙ ПРОГРАММАСИ: МУАММОЛАР, ИЗЛАНИШЛАР, ЕЧИМЛАР

БИЗ ЎЙЛАГАНДАН ҲАМ МУРАККАБ ЭКАН

● Қўқон шаҳар ижроия комитети ишлаб чиққан «уй-жой» комплекс программаси йўлида бир қатор тўсиқлар пайдо бўлди: ижроком юқоридан рухсат кутиб ўтирмай- «УзНИИградостроительство» институтига йўлдош шаҳар қурилиши мақсадга мувофиқ эканлигини асослаб беришни сўраб техник-иқтисодий кўрсаткичларни ишлаб чиқишни таваккал қилиб буюрди. Йўлдош шаҳар қурилиши, уй-жой муаммосини ҳал этишнинг ягона йўлидир.

...Кўҳна шаҳарга қай томондан кириб борманг, унинг кўчалари экинзорларга туташиб кетади. Бундан 20 йил муқаддам одамлар шаҳар қурилишига унча эътибор беришмас эди. Ҳозир эса бу муаммо ҳаммани ташвишга солмоқда. Кўплаб ишчи кучлари керак бўладиган саноат тармоқларини ривожлантиришни — машиналар, мураккаб аппаратлар, товарлар ишлаб чиқаришни ҳаётнинг ўзи тақозо этаётган бир пайтда қурилиш учун ерни қаердан олиш мумкин?

Беш йиллик бошларида ижроком шаҳарни энди кенгайтириб бўлмайди, деган хулосага келди. Лекин ўшандаёқ бу муаммони ҳал этиш йўлларини қидириш топширилган комиссия ҳам тузилган эди. Уларнинг олдида икки йўл турарди: бири колхоз ва совхозлар ерлари ҳисобига шаҳарни кенгайтириш, иккинчиси эса Ўзбекистон районида йўлдош шаҳар қуриш.

— Аср охирига бориб, қўқонлик ҳар бир оилани алоҳида уй ёки шинам квартира билан таъминлашни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйдик, — деди ижроком раисининг ўринбосари И. Мамажонов. — Биз шаҳардаги якка тартибда қурилган уйларни кўздан кечириб, обдон ўргандик. 16 мингдан ортиқ шундай уй бор экан. Уларнинг 5100 тасини бузиб ташлаш керак. Шаҳар территориясининг ҳар бир гектарини ўлчаб, текшириб чиқдик. 2000 йилгача қурилиш учун қанча ғишт, панель, қувур керак бўлишини ҳам ҳисобладик. Бунга бир неча ой вақтимиз кетди. Мана энди манзара яққол кўриниб қолди. Муаммо биз аввал ўйлагандан ҳам мураккаб экан.

ЯНА БИР ШАҲАР ҚУРИШ НИЯТИДАМИЗ

● Қўқонда ҳаммаси бўлиб 172 минг аҳоли яшайди. Беш ярим минг оила, яъни 20 мингдан ортиқ киши уй-жой олиш учун навбатда турибди. Бунинг устига шаҳар аҳолиси ҳар йили уч минг кишига кўпаяди. Кўп. жуда кўп?

Шаҳар уй-жой фонди 1,77 миллион квадрат метрни ташкил этади. Агар 2000 йилгача аҳоли кўпайишини ҳисобга оладиган бўлсак, икки миллион квадрат метр атрофида уй-жой қуриш лозим. Бу яна бир Қўқонга тенг шаҳарни бунёд этиш демакдир. Мабодо биз ҳозирги суръатларда йилига 44 минг квадрат метр уй-жой қурадиган бўлсак, салкам ярим аср кетарди... Жадаллаштириш резервларини излаш зарур.

Ижроком раҳбарлари, депутат активлар, Қўқон жамоатчилиги ҳамда мазкур муаммога жон-дили билан киришган кишиларнинг куч-ғайрати, ақл-заковати туфайли масала ҳал қилинадиган бўлди. Энди мана бу рақамларга эътибор беринг: ўн уч йил давомида шаҳар ижроия комитети корхоналар иштирокида 596 минг квадрат метр уй-жой қуриши керак. Бундан ташқари 328 минг квадрат метр ҳажмда кооператив уйлар барпо этилади. Хўжалик усули ва идораларнинг кучи билан тикланадиган уйлар 300 минг квадрат метрни ташкил этади. Якка тартибдаги қурилишлар ва реконструкция ҳисобига 233 минг квадрат метр уй-жой бинолари қад кўтаради. Беш йиллик давомида ҳар йили 155 минг квадрат метр ҳажмда уй-жой қуриб битказилиб, фойдаланишга топширилиши, кейинги беш йилликда бу рақам 175 минг квадрат метрга етказилиши зарур.

Энг қийини шундаки, ҳатто бузилиши керак бўлган уйларни ҳам ҳисобга олганда, шаҳарда бор-йўғи 244 минг квадрат метр майдонда уй-жой қурилиши билан шуғулланиш имконияти бор. Шаҳар атрофидаги ерлар ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас: боғ-роғлар, узумзорлар, полизлар шаҳарликларнинг кунига ярайди. Демак, Қўқон шаҳрини кенгайтиришнинг бирдан-бир йўли — йўлдош шаҳарни бунёд этишдир.

ХЎП-ХЎПДАН БОШҚА ГАП ЙЎҚ

● Шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Юрий Иванович Гончаровни мен Фарғона область партия комитетига хат ёзаётган пайтида учратдим. У ўз хатида қурилиш учун ер ажратиб беришларини илтимос қилар, бундан кўра мураккаброқ муаммо йўқлигини исботлашга уринар, масалани тезроқ ҳал этишни, акс ҳолда қилинган барча ҳаракатлар бекор бўлишини таъкидларди.

— Биз уй-жой программасини аниқ ҳисоб-китоблар асосида тузганмиз, — дейди секретарь. — Бунда асосан завод ва фабрикаларга орқа қиляпмиз. Бу йил 21 корхона, келаси йил эса ўттиз корхона уй-жой проблемасини ҳал этишда фаол қатнашади. Мазкур корхоналар 7 миллиондан ортиқ пул ажратмоқдалар. Лекин бу пулни қандай қилиб ўзлаштириш мумкин? Қурилиш индустриямиз, еримиз бўлмаса.

Мана сизга яққол бир мисол. Уй-жой программасини эскича ёндашувлар билан ҳал қилиш мумкин эмас. Мазкур муаммо устида ҳозир бутун мамлакат бош қотиряпти. Муаммоларни ҳал этишда катъият бўлиши лозим.

Фарғона водийсида қўқонликлардек тез қурадиган бирор шаҳар бўлмаса керак. Маҳаллий механизациялашган кўчма колонна тўрт қаватли уйлар қурилишини икки баравар жадаллаштириб юборди. Панеллар етказиб берувчи Фарғона уйсозлик комбинати эса жуда оғир даврни бошидан кечирмоқда. У яқиндан бери мазкур кўчма колоннага ҳам «хўжайин» бўлиб қолди. Реконструкция ишларини амалга оширишга одам юборишни талаб этяпти, бунинг устига яна ўнлаб номдаги материалларни жўнатишни ҳам сўраяпти. Қўқонликлар манфаатдор бўлганликлари сабабли илтимосни шу заҳотиёқ бажардилар. Ишни чўзиб ўтиришнинг нима ҳожати бор. Уй-жойлар етишмаётган бўлса...

Лекин Фарғонадан панель ташиб келишнинг ўзи бўладими? Қурилиш материаллари ташувчи машиналар Қўқондан Фарғонага 110 километр йўл босиб, бўш кириб борадилар. Бундай ҳисоблаб қарасак, бир йилда бўш рейсларга сарфланган маблағ ҳисобига иккита тўрт қаватли уй қуриш мумкин экан. Ғишт ташишга эса ундан ҳам нарига — Қувасойга бориб келишади.

Шундайгина ёнимизда, Шўрсув посёлкасида замонавий завод бекор турибди. Ундан фойдаланишга шаҳарнинг ҳаққи йўқ. Уни сопол қувурлар ишлаб чиқариш учун жуда зудлик билан қуриб олишган эди. Барибир керак бўлмади. Қурилиш тугагунга қадар Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига бундай қувурларнинг зарурати қолмади. Заводни Маҳаллий саноат министрлиги ихтиёрига беришди. Мазкур министрлик эса... уни момиқ фабрикасига айлантиришга қарор қилди. Учта баҳайбат печь бекор ётибди. Зарурат йўқлигидан ишчиларни бўшатиб юборишди. Тўғри, ҳозир яна ўйлаб қолишди, момиқ ҳам ишлаб чиқаришмаяпти. Лекин аъло сифатли ғишт ишлаб чиқариши мумкин бўлган завод ҳамон бекор турибди. Қурилиш министрлиги билан Бинокорлик материаллари саноати министрлиги вакиллари бу манзарани кўриб, бошларини сарак-сарак қиладилар, панжаларини гилга ботириб, тантанали ваъда берадилар, одамларни нимагадир ишонтиришга ҳаракат қиладилар. Бу орада тожикистонлик қўшниларимиз рухсат олиб гил хом ашёсини ташиб кетмоқдалар. Ахир бу қимматбаҳо хом ашё исроф бўлмаслиги керак-да...

Шундай қилиб хўжасизлик ва сансалорлик, уқувсизлик ва масъулиятни ўз гарданига олмаслик, ўзибўларчилик сингари аллақачон умрини яшаб бўлган ёндашувлар яна кўриниб қолмоқда...

Ташландиқ заводни қўқонликлар ихтиёрига бериш ҳақида бир йилдан ортиқ вақтдан бери гап сотишмоқда. Агар шу муаммо ҳал қилинса, уй-жой қурилиши жадаллашган бўлур эди. Лекин хўп-хўпдан нарига ўтилмаяпти. Муаммони ҳал қиладиган вақт ниҳоят етиб келди.

СОҒЛОМ ФИКР ҒОЛИБ ЧИҚДИ

● Қўқондаги марказий Совет кўчаси эртадан то кечгача одамлар билан гавжум. Магазинларга кириб-чиқаётган ёшларнинг кети узилмайди. Музика янграб турибди, қўраларда кабоб пишмоқда. Байрамлардагидек шоду-хуррамлик ҳукмрон. Бундай манзарани фақат ана шу кўчада кузатиш мумкин...

Яқин орада қулоққа чалинган гапларни эслаб, кишининг юраги орқасига тортиб кетди.

Ишбилармон «меъморлар» жон-жаҳдлари билан ҳаракат қилиб, мазкур кўчани таъмирлаш ҳақида бир неча бор ташаббус кўрсатдилар. Улар бу ердаги эски биноларни бузиб ташлаб, ўрнига бетон уйлар қургилари келиб қолди...

Лекин уйлар бузилиб, текисланган бир неча гектар ер шаҳар аҳолисининг эҳтиёжини қондира олармиди? Денгиздан томчи деганларидек, бундай йўл билан муаммони бартараф этиш мумкин эмаслигини кўпчилик тушунарди. Бунинг устига кўҳна шаҳарнинг тарихан таркиб топган марказидан маҳрум бўлинарди. Кўчадаги уйлар ўтган асрнинг охири ва асримиз бошларида бунёд этилган бўлиб, уларнинг ўзига хос қайтарилмас меъморий кўриниши, жозибаси бор.

Ҳайриятки, соғлом фикр ғолиб чиқди. Тошкент марказини қайта қуриш даврида «орттирилган» аянчли тажрибани ҳисобга олган Қўқон шаҳри раҳбарлари «новаторлар»нинг қистовига қарамай, уларнинг ғояларини бутунлай рад этдилар.

АГАР УЙ ҚУРИШНИ ХОҲЛАСАНГИЗ...

● Мен 233 минг квадрат метр деган рақамни айтиб ўтган эдим. «Уй-жой» комплекси программасига мувофиқ шаҳар Совети ижроия комитети қўқонликларнинг маблағлари ва кучлари ҳисобига якка тартибда шунча ҳажмда қурилиш ва таъмирлаш ишларини бошлашни режалаштирган.

— Одамлар бундай ишга жон-жон деб кўнадилар, — дея ишонч билдирди шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Ю. Шуригин.— Уларда маблағ ҳам, хоҳиш ҳам етарли. Бундан ташқари, халқ анъанасига кўра умумий юмушларни ҳашар йўли билан ҳал қилишга нима етсин? Қўқонда XVII—XVIII асрларда қурилиб, таркиб топган гузарлар бор. Бу ердаги ноёб биноларни бузиш жиноятдир. Уларни фақат таъмирлаш керак! Лекин биз аҳоли учун зарур бўлган қурилиш материалларининг ярмисини ҳам етказиб беролмай қийналяпмиз.

Ўз шахсий уйларига эга бўлган кишиларнинг шароитларини яхшилаш учун йилига 6—7 миллион дона ғишт, 4,5 минг тоннага яқин цемент, талайгина шифер, 6 минг кубометр ёғоч-тахта сотиш зарурлигини ҳисоб-китоблар кўрсатиб турибди.

Ҳозир шаҳарда бор-йўғи миллион дона ғишт сотилаётган бир пайтда юқорида айтиб ўтган танқисликни қандай қилиб тугатиш мумкин?

Афсуски, планлаштирувчи ва таъминот органларининг сусткашлиги, тепса-тебранмаслиги кўзга ташланиб турибди. Аҳолини қурилиш материаллари билан таъминлаш ҳақида партия ва ҳукуматнинг бир неча қарорлари қабул қилинганлиги ҳаммамизга маълум. Лекин шу пайтгача фондлар ҳақида, уларни областлар бўйича мутаносиб тақсимлаш тўғрисида, бирор ерда табиий офат юз борган тақдирда муайян запас зарурлиги ҳақида гаплар бўляпти-ю, натижаси кўринмаяпти.

Ҳақиқатан ҳам ана шу омилларни ҳисобга олиш зарур. Ахир ишонган тоғда кийик ётмайди, деб бекорга айтмайдилар. Шўрсув посёлкасидаги ўша мен айтган «бебош» заводнинг ёлғиз ўзи йилига 50 миллион донага яқин қўшимча ғишт бериши мумкин эди. Ғишт бўлганда ҳам қанақаси денг —кўрсангиз ҳавасингиз келади!

Муаммо эса йиллар давомида ҳал қилинмай келяпти... Бунга шаҳар Советининг қурби етмайди, у фақат илтимос қилиши мумкин. Мана сизга бир ерда депсинишнинг сабаблари! Планлаштириш ва таъминот органларида, тармоқ министрликларида қайта қуриш бошланмас экан, «уй-жой» программасининг муҳим бир бўлими амалга ошмай қолаверади. Ўн минглаб одамлар бундан кейин ҳам, худди ҳозиргидек, тешик томларини дуч келган нарса билан ямашга, қулай-қулай деб турган деворларни гувалалар билан тиклашга ҳаракат қилаверадилар.

ШАҲАР ҚУРИШНИНГ ЎЗИ БЎЛМАЙДИ

● Янги йилдан Қўқондаги 20 та корхона ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтади. Трикотажчилар, тикувчилар, машинасозлар хўжалик ҳисоби шароитларида ишлаб, бироз тажриба орттирдилар. Фойда олишга уларнинг ишончи комил. Тўрт қаватли панель уйлар қураётган ўша механизациялашган колонна йилига мунтазам равишда 400 минг сўмга яқин фойда олмоқда. Ана шу маблағларнинг жуда катта қисми илгари давлат бюджетига ўтказилган бўлса, янги йилдан бошлаб қурувчиларнинг ихтиёрида бўлади. Ҳа, ҳамма жойда шундай бўлади.

Шаҳарнинг яхши, узоқни мўлжаллаб тузилган уй-жой программаси, уста бинокорлари бор, шаҳар ижроия комитети меҳнат коллективларини ўз атрофига тўплаб, яхши иш қилди. Маблағлар ҳам етарли. Бироқ ажабланадиган ери шундаки, ҳали барибир уй-жой муаммоси кескинлигича қолмоқда.

Қўқонликлар Фарғона уй қурилиши комбинатига бутунлай ишонмай қўйишди. Бинобарин, мазкур корхона янги йилдан ўз маҳсулотини давлат қабулига топширишга ўтади. У ҳозиргига қараганда кўпроқ панель ишлаб чиқара олмайди, аксинча, камайса ҳам керак. Бунинг устига, Қўқондан ташқари, областнинг Марғилон, Қувасой, Олтиариқ шаҳарлари ҳам жуда тез ривожланмоқда. Ҳамма ерда Фарғона уй қурилиши комбинатининг маҳсулотини сабрсизлик билан кутишмоқда.

— Қўқонда, ҳеч бўлмаса, йилига 100 минг квадрат метр панель ишлаб чиқарадиган комбинат қуриш зарурати етилди, — деб ҳисоблашмоқда Қўқон шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетида.

Уй қурилиши комбинатини бунёд этиш учун қўшимча маблағлар ва камида уч йил вақт керак. Айни вақтда Қўқон меҳнат коллективлари шаҳар қурилиш базасини мустаҳкамлашда фаол иштирок этишга тайёр эканликларини бир неча бор айтдилар. Шаҳарда ана шундай комбинат қурилиб, ишга туширилса, қўқонликлар фақат ўзларинигина эмас, атрофларидаги еттита районни ҳам панель билан таъминлашлари мумкин бўлур эди. Бу далиллар республика министрликлари ва идоралари, область партия комитети ва область ижроия комитети раҳбарларининг ҳузурида бир неча бор айтилди. Ҳамма ерда бу гапларни диққат билан эшитишади, фақат... қандайдир ўзига хос «зим»дан иш битиришга уринишади.

Қўқонликлар ҳамма имкониятлардан фойдалана оладиларми? Менимча, йўқ. Чунончи, шаҳарда яшаб ишлаётган Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари бу муаммони яхши биладилар. Юзлаб, минглаб сайловчилар улар қабулига келишиб, уй-жойларга бўлган эҳтиёжлари қондирилмаётганидан шикоят қилишади. Шундай экан, нега энди уларнинг бирортаси республикада илк бор ишлаб чиқилган шаҳар уй-жой программасининг тақдири ҳақидаги масалани Ўзбекистон давлат ҳокимияти олий органи олдига қўймади?

● Қўқоннинг эски шаҳар қисмида қадимий бир тор кўча бор. Бу ерда одамлар кўҳна нақшинкор эшикларга ҳайрат билан тикиладилар. Шунча вақт ўтишига қарамай, моҳир уста қўллари яратган бу ижод намунаси асл ҳолида турибди. Буларга юз йил ёки икки юз йил бўлгандир! Асрлар давомида очилиб, ёпилиб турган ана шу эшиклар остонасидан қанчадан-қанча авлодлар ҳатлаб ўтганикин. Қўқонда: бу ернинг сувини ичган одам албатта қайтиб келади, дейишади. Ҳа, қўқонликлар ўз шаҳарларини жон-дилдан севадилар, шаҳарнинг она заминни инсонлар бахт-саодати учун яратилганлигига қаттиқ ишонадилар. Инсон бахти эса, бу-тинчликдир, яхши уй, яхши хонадондир, маъмурчиликдир.

Буларнинг ҳаммасини муҳайё этиш ўз измимизда.

Л. ЛЕВИН, **ЎзТАГ мухбири.**

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

Кейинги кунларда Қўшма Штатларда гўё Совет Иттифоқи ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги Шартноманинг қоидаларини «бузаяпти», деган материалларни босиб чиқариш кампанияси кескин кучайиб кетди.

Оқ уй шу йил 2 декабрь куни қурол-яроғларни чеклаш соҳасидаги аҳдномаларга СССР қандай риоя этаётганлиги тўғрисида эълон қилган доклад ҳам шу мавзуга бағишланди. Американликларнинг ўзлари эътироф этишганидек, докладда асосан аввалги важлар такрорланади ва Совет Иттифоқи Шартнома мажбуриятларига риоя этмаслиги «эҳтимоли бор», деб жўрттага ўйлаб чиқарилган даъволар қилишга яна бир марта уриниб кўрилади.

Бу гал ракетадан мудофаа тўғрисидаги Шартнома «яна бузилди» деган сохта айб ана шундай даъволар жумласида докладга киритилган. Америка томони илгари Сари-Шаган синов полигонида бўлган «Пон шоп» ва «Флэт твин», деб аталмиш радиолокация станциялари Гомель ва Москва районларида «пайдо бўлиб қолганлиги» тўғрисида гап юритади.

Шу муносабат билан СССР Ташқи ишлар министрлиги Америка томонининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг АҚШга визити арафасида ракетадан мудофаа тўғрисидаги Шартнома «бузилмоқда», деган гапларни яна кўтариб чиқиш йўлидаги уринишини Совет Иттифоқидагилар Совет — Америка муносабатларида амалий ва ишчанлик муҳитини вужудга келтиришга кўмаклашмайдиган қадам, деб ҳисоблаётганликларини билдиради. АҚШ маъмурияти мазкур масала хусусида барча зарур ахборотга эга. Совет томони бу хусусда Совет — Америка доимий маслаҳат комиссиясида тўла-тўкис изоҳ берди ва бу масалани кўтариш учун Америка томонида бирон-бир асос йўқлигини уқтириб ўтди.

1984 йилда АҚШ вакиллари Сари-Шаган яқинидаги синов полигонида автофургонга ўрнатилган радиолокация станцияси тўғрисидаги масалани биринчи марта кўтаришганида Совет Иттифоқидагилар Американинг бундай ташвишланишига эътибор билан муносабатда бўлишган эди. Америка томонига радиолокация станцияси хусусида зарур изоҳлар берилганди. Радиолокация станцияси 70-йилларнинг бошларидан синов полигонида бўлиб, бу ерда у прибор-ўлчов ускунаси сифатида ва миллий техника воситалари системасида вақти-вақти билан космик фазони контрол қилиб туриш учун фойдаланилганлиги, бу эса ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги Шартнома қоидаларига хилоф эмаслиги уқтириб ўтилди.

Совет Иттифоқи томонларни хотиржам қилиш ва ракетадан мудофаа тўғрисидаги Шартнома режимини мустаҳкамлаш мақсадида амалий қадам қўйди: у Сари-Шаган полигонидаги радиолокация станцияларини кўчириб олди, уларнинг ускуналарини эса йўқ қилиб ташлади. Ана шу радиолокация станцияларининг (американча ибора билан — «Пон-шоп») иккита автофургони халқ хўжалигига топширилиб, Гомель ва Москва районларига юборилди. Учинчи станция фургони билан бирга йўқ қилинди. Америка томони ракетадан мудофаа системасининг ҳаракатчан радиолокация станциялари, деб нотўғри қабул қилинган станциялар Совет Иттифоқида йўқ.

Бошқа бир радиолокация станцияси (американча ибора билан айтганда «Флэт твин»)-га келганда шуни айтиш керакки, Гомель районида шу типдаги радиолокация станциясининг айрим қисмлари — аппаратларсиз айланиш қурилмаси ва контейнерлар бор, холос. Бу ҳам ракетадан мудофаа тўғрисидаги Шартномага мутлақо хилоф эмас.

Бунинг устига Совет Иттифоқи АҚШ вакиллари илгари берилган ахборотнинг тўғрилигига ўша жойнинг ўзида ишонч ҳосил қилиш имкониятига эга бўлишлари учун уларга холис ният билан «Пон-шоп» радиолокация станциясининг автофургонини ва «Флэт твин» радиолокация станциясининг айрим қисмларини кўрсатишга тайёр эканлигини билдирди.

Америка томони ана шу радиолокация станцияларининг автофургонлари билан айрим қисмларини келиб кўриши тўғрисидаги конкрет муддатлар ва ташкилий масалалар хусусида Москвада хабардор қилинган эди.

Совет Иттифоқи тўқиб чиқарилган мана шу масалага узил-кесил барҳам бериш учун шундай мислсиз қадам қўйди. Ўз-ўзидан равшанки, чигал вазиятларни ҳал қилиш ва томонларнинг ташвишини йўқотиш чоғида Америка томонининг ҳам худди шундай амалий ёндашувига умид боғлаймиз.

Шу билан бирга радиолокация станцияларининг ичи бўш автофургонлари тўғрисидаги масаладан СССРни шартномавий мажбуриятларни бузмоқда, деб ҳеч қандай асоссиз айблаш мақсадида фойдаланиш ва берилган ахборотни бузиб кўрсатиш ишончни мустаҳкамлашга, Совет — Америка муносабатларини ижобий ривожлантириш ишига хизмат қилмайди.

Область Советининг сессияси

НАВОИЙ, 5 декабрь. (ЎзТАГ). Халқ депутатлари Навоий область Советининг бугун бўлиб ўтган сессиясида область Совети ижроия комитетининг 1987 йилдаги иши тўғрисида берилган ҳисобот тингланди, шу йилги социал-иқтисодий ривожлантириш плани қандай бажарилаётганлиги ва 1986 йилги бюджетнинг ижроси ҳам кўриб чиқилди.

Депутатлар областни социал-иқтисодий ривожлантириш плани қандай бажарилаётганлиги ва 1986 йилги бюджетнинг ижросини ҳам кўриб чиқдилар.

Депутатлар областни социал-иқтисодий ривожлантириш 1988 йилги планини ва маҳаллий бюджетини тасдиқладилар.

Сессияда область партия комитетининг биринчи секретари А. С. Ефимов нутқ сўзлади.

Бунёдкорлар туҳфаси

Кейинги йилларда республикамиз шаҳар ва қишлоқлари чиройига чирой қўшилаётир. Жойларда кўплаб замонавий, кўркам турар-жой бинолари қад кўтармоқда. Яқинда Наманган шаҳрида биринчи тўққиз қаватли уй фойдаланишга топширилди. Бинони 10-қурилиш трестининг 1-қурилиш-монтаж бошқармаси коллективи бунёд этди. Суратда: янги бино фойдаланишга тайёр.

Қува районидаги «Анор» совхозида меҳнат аҳлининг турмуш шароитларини яхшилашга катта эътибор беріляпти. Хўжаликда қурилган янги посёлкада уларнинг фаровон турмуш кечиришлари учун барча шароитлар муҳайё. Суратда: янги посёлканинг кўриниши.

А. Ковтун ва Ш. Олимов фотолари.

(ЎзТАГ).

«Совет Ўзбекистони»га жавоб берадилар

МАРҲАМАТ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— Зооветеринария техникуми коллективи номидан ёзилган хат текширилди. Унда кўрсатилган фактлар қисман тасдиқланди.

Текшириш якунлари техникум бошланғич партия ташкилоти очиқ партия йиғилишида муҳокама қилинди. Билим масканида таълим-тарбия ишлари ва мутахассислар тайёрлаш сифатини яхшилаш юзасидан чора-тадбирлар белгиланди.

1986—1987 ўқув йилида қабул имтиҳонлари даврида камчиликларга йўл қўйганлиги учун техникум директори М. Турдиевга виговор берилди.

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИ БОШҚАРМАСИ:

Ульянов районидаги «Ғалаба» совхозида яшовчи Ш. Аҳматовнинг хати кўриб чиқилди. Инструкцияни қўпол равишда бузганлиги, ғаразли мақсадларда хизмат вазифасини суиистеъмол қилганлиги учун 665-поезднинг вагон проводниги Жабборов вазифасидан бўшатилди. Материаллар терговорганларига топширилади. Кўрсатиб ўтилган фактлар барча поездлар бригадалари ходимлари эътиборига етказилди.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ БЎЛИМИ:

— Косон районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозида истиқомат қилувчи Т. Эшонқуловнинг шикоят хати ўрганилди. Ҳақиқатан ҳам бемор болага медицина ёрдами кўрсатишда жиддий нуқсонларга йўл қўйилган.

Область соғлиқни сақлаш бўлими буйруғи билан «Пистали» қишлоқ амбулаторияси мудири Холиқов, болалар касалхонаси палата врачи Жумаев ва врач-ординатор Бегимовлар вазифаларидан бўшатилдилар. Болалар касалхонаси бош врачи А. Болтаевга, «Пистали» қишлоқ амбулаторияси врач-педиатри Д. Эшназаровга, юқумли касалликлар шифохонаси врачлари М. Эргашев ҳамда М. Ортиқовларга қаттиқ ҳайфсан берилди. Шу амбулатория акушеркаси Б. Авазова эса уч ой муддат билан санитарликка ўтказилди.

Қишки агротехника тадбирларини ҳамма жойда уюшқоқлик билан ўтказиш, экиш учун тупроқда етарли миқдорда нам тўплаш, ўғит, пестицидлар, ёнилғи-мойлаш материалларини ғамлаб қўйиш, кузги экинларнинг аҳволини ва қандай парвариш қилинаётганлигини пухта контрол қилишни таъминлаш жуда муҳимдир.

(КПСС Марказий Комитетининг Агросаноат комплексининг барча меҳнат коллективларига Мактубидан)

СССР Олий Совети Президиумида

КОЛХОЗ АЪЗОЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ОИЛАЛАРИ ПЕНСИЯ ТАЪМИНОТИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС XXVII съезди қарорларига мувофиқ, колхозчилар билан ишчилар ва хизматчилар пенсия таъминоти даражасини аста-секин бир-бирига яқинлаштириш мақсадида СССР Олий Совети Президиумининг 1987 йил 3 декабрдаги фармони билан «Колхозларнинг аъзоларига тўланадиган пенсиялар ва нафақалар тўғрисида»ги СССР қонунига мувофиқ колхозларнинг аъзолари ва уларнинг оилаларига тайинланган пенсияларнинг энг кам миқдори оширилди.

Қарилик пенсиясини энг кам миқдори ойига 40 сўм, камида 10 йилдан буён тўланаётган пенсиялар учун эса — 50 сўм қилиб белгиланади.

Меҳнатда мажруҳ бўлиш ёки касб касаллиги оқибатида инвалидликка чиққанлар пенсияларининг энг кам миқдори: 1 группа инвалидлар учун ойига 75 сўм; II группа инвалидлар учун — 40 сўм, камида 10 йилдан буён тўланаётган пенсиялар учун — 50 сўм; III группа инвалидлар учун — 21 сўм, камида 10 йилдан буён тўланаётган пенсиялар учун — 30 сўм белгиланади.

Умумий касаллик оқибатида инвалид бўлиб қолганлар учун пенсияларнинг энг кам миқдори: 1 группа инвалидлар учун — ойига 75 сўм; II группа инвалидлар учун 40 сўм, камида 10 йилдан буён тўланаётган пенсиялар учун — 50 сўм белгиланмоқда.

Колхозчиларнинг оилалари учун пенсияларнинг энг кам миқдори: оиланинг меҳнатга лаёқатсиз аъзолари уч киши ва ундан кўп бўлганда — ойига 75 сўм; оиланинг меҳнатга лаёқатсиз икки аъзоси учун — 40 сўм, камида 10 йилдан буён тўланаётган пенсиялар учун 50 сўм; оиланинг меҳнатга лаёқатсиз бир аъзоси учун — 25 сўм, камида 10 йилдан буён тўланаётган пенсиялар учун 28 сўм белгиланади.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони 1988 йил 1 январдан кучга киради.

МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ

Мирзачўл районн пахтакорлари йиғим-терим мавсумини якунладилар. Қабул пунктларига 55860 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Бу ўтган йилдагидан 7 минг тонна кўпдир. Ҳар гектар ердан йиғиштириб олинган ҳосил 27,4 центнерни ташкил этди. Жами пахтанинг 73 проценти машиналар ёрдамида терилди.

«Ўзбекистон», «Партия XXIV съезди», Абай номли, Сегизбоев номли совхозларнинг меҳнаткашлари, айниқса, юқори кўрсаткичга эришдилар.

Ҳозир район далаларида келгуси йил ҳосилига замин ҳозирлаш ишлари бошланиб кетди. Кунига 1000 гектардан зиёд ер ҳайдалмоқда.

БУХОРО ОБЛАСТИ

Қоракўл районида пахта тайёрлаш йиллик плани адо этилди. Ҳар гектар ердан 33,5 центнердан хирмон кўтарилиб, давлатга 52100 тонна «оқ олтин» сотилди.

Эришилган муваффақиятга Киров номли, «Октябрь» «Искра», «Правда», Ленин номли колхозларнинг миришкорлари катта ҳисса қўшдилар.

Районда 22 минг тонна пахта машиналар бункеридан тўкилди. Холиқ Худдиев, Чинни Жумақова, Муҳиддин Бешимов, Бобоқул Оллоқулов каби механизаторлар социалистик мусобақа ғолиблари бўлдилар. Бу моҳир дала гвардиячиларининг ҳар бири 160—200 тоннадан пахта терди.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ

Ўзбекистон райони пахтакорлари социалистик мажбурият бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Она-Ватан район заршуносларидан 50 минг тонна «оқ олтин» қабул қилиб олди. Ҳар гектар ердан териб олинган ҳосил 30 центнерни ташкил этди. «Комсомол» «Қўқон», «Ғаниобод» совхозлари ва Ғафур Ғулом номли колхоз меҳнаткашлари катта хирмонга муносиб ҳисса қўшдилар.

Мўл ҳосил етиштириб, уни тез ва соз териб олган кўплаб илғор бригадаларнинг аъзолари эришган ютуқлар, айниқса, таҳсинга лойиқ. «Комсомол» совхозидан Ҳошимжон Бўриев, «Ғаниобод» совхозидан Холматжон Ҳақназаров, «Қўқон» совхозидан Муборакхон Каримова, Ғафур Ғулом номли колхоздан Каримжон Эргашевлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ер ҳосилдорлиги 40-42 центнердан ошиб кетди. Жўрақўзи Эгамов, Иброҳимжон Йигиталиев, Дўлтабой Қўқонов, Тўлқинжон Усмонов каби моҳир механизаторлар ўз агрегатлари бункеридан 110-130 тоннадан пахта тўкдилар. Маҳфиратхон Мамамирзаева, Марямхон Сатторова, Ҳалимахон Усмонова, Нортожи Ҳамдамова, Тўтихон Матхолиқова каби ўнлаб чеварлар 8-10 тонналик «оқ олтин» хирмони уйишга муваффақ бўлишди.

Айни кунларда район далаларида келгуси йили ҳосилига замин ҳозирлаш ишлари авж олдириб юборилди. Пайкалларни ғўзапоядан тозалаш, ерларни шудгорлаш зўр уюшқоқлик билан олиб борилмоқда.

* * *

Ҳозир областда 11 колхоз, 8 совхоз, 56 бўлим, 1085 бригада социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширмоқда. Куни кеча уларнинг сафига Охунбобоев районидаги «1-Май» колхози заршунослари ҳам қўшилишди.

ҲАЗОРАСП ДАЛАЛАРИДА

Район планни бажарди, аммо ҳосил учун курашда ғайрат-шижоат бўшашгани йўқ. Бутун куч планга қўшимча равишда яна минг тонна пахта тайёрлаш юзасидан олинган мажбуриятни бажаришга, республика хирмонига кўпроқ ҳисса қўшишга қаратилмоқда.

К. Маркс номли колхознинг «Атов» участкасидамиз. Бу зонадаги 11 та бригаданинг ҳаммаси планни уддалаб, планга қўшимча равишда 20 процент миқдорда пахта тайёрлаган. Шунда ҳам ҳосил бор. 2 минг теримчи далада тер тўкмоқда. 6 та кўсак териш ва 10 кўрак чувиш машинаси бетўхтов ишлаб турибди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Матназаров бошлиқ бригада юз гектар майдондан 400 тонна ҳосил йиғиб олган. Ҳосилдорлик 40 центнерга етди. Бригада азаматлари бутун ҳосилни сўнгги граммигача йиғиб олиш йўлида мардона меҳнат қилмоқдалар. Қ. Сувонқулиев, Қ. Бобожонов бошлиқ бригадаларда бўлганимизда уюшқоқлик ва сафарбарлик руҳини яққол ҳис қилдик.

Райониинг Ленин номли совхози, Фрунзе номли, «Октябрь» ва Жданов номли колхозлари далаларида ҳам йиғим-теримнинг якунловчи палласида мардона меҳнат авжида. План адо этилган илғор бригадаларда мажбурият ҳисобига пахта тайёрлаш қизғин давом этмоқда. Шу билан бирга район хўжаликларида агротехниканинг кузги-қишки тадбирлари уюшқоқлик билан бошлаб юборилди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

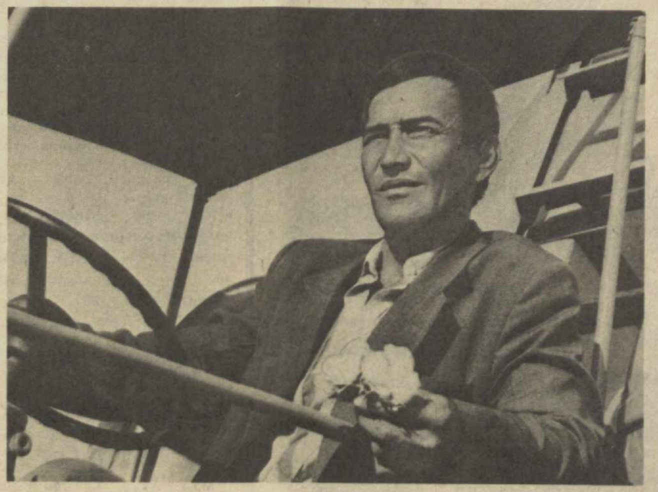

Район пахтакорларининг эришган муваффақиятларига барча хўжаликларнинг теримчи ва механик-ҳайдовчилари муносиб улуш қўшдилар.
Суратларда: чапдан «Пискент» совхози 7-бўлими механизатори Озод Тоиров. У мавсумда 80 тоннадан кўп пахта терди. Ўнгда эса «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозининг илғор теримчиси Холида Ўроловани кўриб турибсиз. Чевар теримчи уйган хирмон 6,5 тоннадан ошиб кетди.

А. Икромов фотолари.

4 ДЕКАБРДА РЕСПУБЛИКАМИЗ ДАЛАЛАРИДАН 3157 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТЕРИБ ОЛИНДИ. МАВСУМ БОШИДАН БЕРИ ТАЙЁРЛАНГАН ПАХТА 4844658 ТОННАДАН ОШДИ.
БИР КУНДА ТЕРИМ АГРЕГАТЛАРИ БУНКЕРИДАН 701 ТОННА, МАВСУМ БОШИДАН БЕРИ 2021664 ТОННА ХОМ АШЁ ТЎКИЛДИ.

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 4 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
Сурхондарё	—	96,87	—	92,94
Бухоро	0,08	95,67	0,17	86,87
Хоразм	0,04	93,83	0,03	58,02
Фарғона	0,20	91,13	—	32,13
Жиззах	0,03	90,53	0,03	72,67
Тошкент	0,05	90,44	—	67,55
ҚҚАССР	0,07	87,01	—	66,30
Наманган	0,13	84,34	0,07	57,23
Сирдарё	0,03	83,74	—	82,23
Қашқадарё	0,01	73,40	0,01	68,60
Самарқанд	0,04	71,31	0,01	51,72
Андижон	0,06	70,83	0,03	27,02
Навоий	0,02	67,62	0,03	58,80
Республика бўйича:	0,06	84,64	0,03	63,16
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
НАВОИЙ	0,18	185,17	0,36	162,66
СУРХОНДАРЁ	—	120,83	—	133,32
Наманган	—	94,56	—	—
Қашқадарё	0,01	92,84	—	121,97
Бухоро	0,07	52,41	0,16	54,57
Республика бўйича:	0,01	110,17	0,01	126,69

Пискент пахтакорлари маррада

ҚАҲРАМОНОНА МЕҲНАТ

16 апрелдан 17 апрелга ўтар кечаси юз берган табиий офат «Гулистон» колхози деҳқонларининг иродасини синовдан ўтказиб кўрди. Оҳангарон дарёси ўз ўзанини шу хўжаликка буриб юборганда 800 гектардан зиёд экин майдони қаттиқ шикастланди. Қурбонлар бўлди. Колхоз экономикасига миллионлаб сўм зарар келтирди. Лекин тошқин кўп миллатли хўжалик аъзолари ғайрат-шижоатини синдиролмади, иродасини буколмади. Белгилаб қўйган режаларини бузолмади. Ғалабага бўлган ишончини сўндиролмади.

Гулистонликларга бутун республика, ҳатто мамлакат маънавий ва моддий мадад берди. Бундан руҳланган колхоз пахтакорлари юбилей йили хирмонига қаҳрамонона меҳнат намуналарини бағишлашга қарор қилдилар. Ғалвир сувдан кўтарилганда халқ, Ватанга берилган ваъда амалий иш билан исботланганлиги маълум бўлди.

Колхоз районда биринчилардан бўлиб пахта топшириш йиллик планини бажарди. Охунбобоев номли колхоздан кейин, иккинчи бўлиб социалистик мажбуриятини ҳам ошириб адо этди. Пландаги 3184 тонна ўрнига давлатга 3450 тонна пахта сотилди. Ҳосилдорлик 29 центнердан тўғри келди. Механик-ҳайдовчилардан Саъдулла Деҳқонов, Турғун Худоёров, Ғайрат Эсеркепов 75-100 тоннадан, кўпмингкилограммчилардан Марзия Мамасодиқова, Гулнора Машарипова, Карима Ҳайитматоваларнинг ҳар бири эса 6-7 тоннадан хом ашё териб бердилар. Бунинг маъноси шуки — маъмурият қабул қилган дадил қарорлар ўзининг дадил ижросини ҳам топа олди. Партия ташкилоти оммавий-сиёсий, маданий-маиший тадбирларни самарали ташкил этиб, колхозчиларнинг куч-ғайратларини мақсад йўлида жипслаштира олди. Меҳнатни ташкил этишнинг коллектив, бригада ва оила пудрати усули хўжалик ҳаётига чуқур кириб борди.

Гап шу ҳақда кетганда район миқёсида гапирмасдан ўтиб бўлмайди. Чунки шу йилнинг баҳорида район партия комитети худди шу масалани қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари муҳокамасига ҳавола қилганди. Имкониятлар, резервлар таҳлил этилди. Райком пленумида эса якдил фикрга келинди: райондаги барча хўжаликлар бригада ва оилавий пудрат усулига ўтиб ишлайдилар.

Аслида ҳам шундай бўлди. Самарали усул хўжаликларга бир неча томондан фойда келтирди. Гектар ҳосилдорлиги кўпайди. Маҳсулот таннархи арзонлашди. Ўзаро манфаатдорлик ошди. Пировард натижа эса кўриниб турибди.

Райониинг 42,5 минг тонналик хирмонига Охунбобоев номли, Свердлов номли, «Гулистон», «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозлари, «Партия XXVI съезди» совхози энг кўп ҳисса қўшдилар.

Район бўйича ҳар гектар ердан 28,4 центнердан ҳосил олинди. Охунбобоев номли, «Гулистон» колхозларида бу кўрсаткич янада юқори бўлди. Норинбой Ҳасанбоев, Тоштемир Акбаров, Маърифат Худойбердиева бошчилик қилган бригадаларда ҳосилдорлик гектарига 30 центнердан ошди.

Жами ҳосилнинг салкам 59 процентини техника ёрдамида териб берган механизаторлар алоҳида ғайрат кўрсатдилар. Қуёшли кунларнинг ҳар соатидан унумли фойдаланган Абдураҳмон Туропов, Юсуп Арслонов, Абдураим Абдусаматов сингари ўнлаб механик-ҳайдовчилар бункерлардан 100—140 тоннадан «оқ олтин» тўкиб, социалистик мусобақада пешқадамлик қилдилар.

Айни пайтда район хўжаликларида далада қолган ҳосилнинг сўнгги граммигача йиғиштириб олиш ва кузги-қишки тадбирларини ўз вақтида ўтказиш юзасидан қизғин иш олиб борилмоқда.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Эртага Ўзбекистон композиторларининг IX съезди очилади

МУЗИКАМИЗ РАВНАҚИ УЧУН

Санъат ижтимоий ҳаётнинг энг ҳиссиётли, таъсирчан соҳаларидан бири сифатида янгиланиш жараёнларини айниқса бутун ўткирлиги билан қабул қилмоқда. Биз, совет санъати ходимлари учун «Қайта қуриш», «Жадаллаштириш» сўзлари гарчи лўнда бўлсада, ҳали яшириниб ётган, фойдаланилмаган имкониятларни қидириб топиш, потенциал куч-ғайратлар энергиясини халқни эстетик руҳда тарбиялашнинг таъсирчан қуролига айлантириш зарурлигини билдиради. Аҳолининг мусиқавий-эшитувчилик диапазонини кенгайтириш, унинг маънавий эҳтиёжларини қондириш ҳар бир санъаткорнинг муқаддас бурчидир.

Биз эртага ўз ишини бошлайдиган анжуманимизда бажарилган ишларга ва истиқбол режаларимизга қатъий талабчанлик билан, ўз-ўзини танқид руҳида ёндашишимиз керак. Чунки, ўзбек совет музикаси ривожининг умумий манзараси шундаки, у мураккаб, кўпқирралидир. Бу — кўп жиҳатдан ижод аҳли услубининг кўпқирралилиги билан боғлиқдир. Негаки, ҳозирги пайтда ўзбек музика санъатида бир неча авлод вакиллари ишламоқдалар. Уларнинг куч-ғайратлари билан кейинги йилларда, айниш мумкинки, барча жанрларда бир қатор муваффақиятли чиққан асарлар яратилди. Чунончи: Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта опера ва балет театри саҳнасида Улуғбек Мусаевнинг «Тўмарис», Рустам Абдуллаевнинг «Қуёшга таъзим қил», Нурилла Зокировнинг «Хотира», Икром Акбаровнинг «Наврўз» балетлари, Сайфи Жалилнинг «Самарқанд ушшоғи», Ҳабибулло Раҳимовнинг «Она қалби» опералари саҳналаштирилди. Яқинда эса, республика Композиторлар союзининг театр музикаси секциясида Мутал Бурхоновнинг «Алишер Навоий», Мустафо Бафоевнинг «Умар Ҳайём» опералари, Тўлқин Қурбоновнинг «Широқ» балети тингланди. Бу асарлар юқори баҳо олиб, саҳналаштиришга тавсия этилди.

Музикали драма жанрида композиторлардан Манас Левиев, Матниёз Юсупов, Сайфи Жалил, Мустафо Бафоев, Собир Бобоев, Мирхалил Маҳмудов ва бошқаларнинг баракали ижодини таъкидлаш жоиздир.

Оперетта жанрида Энмарк Солиҳов самарали ижод қилмоқда. Унинг Тошкент Давлат оперетта театрида саҳналаштирилган «Хўжа Насриддин», «Пароль — «Шарқ юлдузи» спектакллари оригиналлиги билан томошабинлар эътиборини ўзига тортди.

Республика ёш томошабинлар театрлари ва қўғирчоқ театрларининг изланишларида М. Бурҳонов, А. Эргашев, К. Кенжаев, Э. Каландаров, А. Берлин, А. Мансуров сингари композиторларимизнинг муносиб ҳиссалари бор. Улар ижодига мансуб қатор асарлар болалар, жажжи томошабинларнинг севимли мулкига айланиб қолган.

Композиторларимизнинг ажойиб асарларини томошабинларга етказишда жонкуярлик кўрсатаётган бадиий коллективлар ҳам борки, уларни алоҳида мамнуният билан таъкидлаб ўтишимиз керак. Масалан, Ўзбекистон ССР халқ артисти Зоҳид Ҳақназаров раҳбарлигидаги республикада хизмат кўрсатган Давлат симфоник оркестри ўзбек композиторларининг асарларини катта муҳаббат билан, изчиллик билан кенг давраларда тарғиб қиляпти. Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитетининг Элдор Азимов раҳбарлигидаги камер оркестри фаолиятидан ҳам миннатдормиз. Оркестр Т. Қурбоновнинг Олтинчи, Б. Бафоевнинг «Ибн Сино» Иккинчи, Ф. Янов-Яновскийнинг Учинчи симфонияларини маҳорат билан ижро этиб тилга тушди.

Ҳа, ютуқларимиз тилга олса арзигулик, кўп. Лекин бизни бу зафарлар қониқтирмайди, негаки, ижодий ютуқлар янада кўп бўлишлиги учун бурчлимиз. Шу боисдан биз бугун кўпроқ музика маданиятидаги муаммолар, камчиликлар, проблемалар ҳақида гапиришимиз керак. Хўш, бу фактлар нималарда кўзга ташланмоқда?

Республикада кенг ёйилган энг муҳим жанрлардан бири — миллий манбалар билан чамбарчас боғлиқликни кўп даражада ўзида сақлаётган ўзбек музикали драмасининг ҳозирги аҳволи бизни ташвишга соляпти. Сўнгги вақтларда яратилган кўпгина асарларда жиддий нуқсонлар мавжуд. Уларнинг адабий негизи суст. Қўшиқчиликнинг бой имкониятларидан бир хилда фойдаланилмоқда. Сийқаси чиққан мусиқавий андозаларга берилиб кетиш кучлилик қилмоқда. Улар у асардан бу асарга кўчиб юради. Баъзи ҳолларда эса фольклор моделидан тўғридан тўғри кўчириб олинади. Айни пайтда кўпчилик музикали театрлар (айниқса —область театрлари)нинг аҳволи шу қадар аянчлидирки, баъзи областларда бу жанрларни тугатиш ҳақида гаплар ҳам юрмоқда.

Ўзбекистон Композиторлар союзи правлениеси секретариати бу муаммога бағишлаб бир неча марта ўзининг сайёр мажлисини ўтказди. Хўш, ушбу жанр мухлислари борган сари камаяётганлигининг сабаби нимада? Аввало бир қатор театрларда юқори малакали қўшиқчилар ва хонандалар етишмайди. Театрлар оркестрлари, хори ва балети тўла бутланмаган. Область театрларининг раҳбарлари шунинг оқибатида оркестр составини 2, 3 группага бўлишга мажбур бўлмоқдалар. Стационар спектаклларга хизмат кўрсатувчи «Симфоник оркестр» состави биринчи группани ташкил этса, бошқаси — планни бажариш учун концерт фаолияти билан шуғулланадиган халқ чолғу ансамбли. Масалан, Наманган театрида штат рўйхатига кўра, симфоник оркестр 18 нафар созандадан иборат. Шулардан 8 таси «симфоник оркестр»ни, 10 киши эса халқ чолғу ансамблини ташкил этади. Бундай шароитда юксак бадиий ижрочилик ҳақида қандай гап бўлиши мумкин? Бу таъбир жоиз бўлса, кўзбўямачиликнинг, қўшиб ёзишнинг худди ўзгинаси-ку! Негаки, театрнинг концертчилик фаолияти ҳисоботларда спектакллар кўрсатиш планлари ҳисобига ўтказилади. Боз устига театрларнинг моддий-техника базаси ночорлиги ҳам ривожланишга тўсқинлик қилмоқда.

Назаримизда, Ўзбекистон Маданият министрлиги Композиторлар союзи ва Театр арбоблари союзи билан ҳамкорликда айрим область театрларининг профилини қайта кўриб чиқиши, шунга яраша штатлар рўйҳатини ҳам қайта кўриб чиқиши зарур. Музикали театрлар фаолияти концертчилик фаолияти билан ҳеч қачон қориштирилиб юборилмаслиги лозим. Театрларнинг кадрларга бўлган эҳтиёжини ҳисобга олиб, А. Н. Островский номидаги Тошкент театр ва рассомлик санъати институтида артистлар тайёрлашга катта эътибор бериш керак. Бундан ташқари республика музика билим юртларида керакли йўналишдаги созандалар ва хор артистларини тайёрлаш миқдори ва сифатини кескин яхшилаш талаб этилади.

Ўзбек кино музикасида ҳам бир қанча муаммолар йиғилиб қолди. Тўғри, бу соҳада муайян ижобий тажрибамиз бор. Аммо кинофильмларга музика басталашда бир қанча жиддий ва қўпол хатоларга йўл қўйилмоқда. У биринчи навбатда кўпгина фильмлар, айниқса маҳаллий аҳоли ҳаёти мавзуида яратилган фильмларга ёзилган музикаларда миллий йўналишнинг йўқлиги билан кўзга ташланади. Фильмларга четдан композиторлар таклиф қилинмоқда. Бу ўринда режиссёрларнинг ўша бастакорлар билан шахсий алоқалари кўпроқ роль ўйнаётганга ўхшайди. Асосий сабаб эса, режиссёрларимизнинг республикада яшаб ижод қилувчи композиторлар ижоди ва имкониятларини билмасликларидир.

Болалар учун инструментал музика деярли ривожланмаяпти. Профессионал бастакорларнинг сусткашлигидан фойдаланган кўпгина ижрочи созандалар мана шу бўшлиқни ўзлари тўлатишга уринмоқда. Оқибатда бадиий савияси паст, ҳар жойдан бир шингилдан ўзиб олинган қуроқ асарлар пайдо бўляпти. Давлат буюртмаси системасининг йўқлиги мана шу нуқсонларнинг бош сабабчиларидан биридир. Болалар учун энг яхши асарларни тарғиб этиш, нашр этиш иши ёмон йўлга қўйилган. Буни шундан ҳам билса бўладики, кейинги вақтларда болалар учун музика яратиш соҳасида биронта ҳам конкурс ўтказилмади.

Қўшиқчилик ижодида ҳам аҳвол яхши эмас. Бу соҳада асосан эстрадабоп қўшиқлар билан чекланишга тўғри келмоқда. Чунки, бундан 15—20 йил муқаддам республикада кенг оммалашган қўшиқчилик деярли барҳам топди. Бир пайтлар Сулаймон Юдаковнинг «Ўзбекистон», Хайри Изомовнинг «Тошкент осмони» каби қўшиқлари халқ ўртасида катта шуҳрат қозонган эди. Минг афсуски, ҳозирги пайтда биронта ҳам қўшиқ уларга тенглашолмайди. Оҳанг жиҳатидан янги, сержило, завқ бағишловчи, тингловчида тез эсда қоладиган қўшиқ яратишга интилишнинг етарли эмаслиги, асосий тингловчилар оммаси эҳтиёжларини билмаслик ва, ниҳоят, бастакор, шоир ва ижрочи ўртасидаги ҳамкорликнинг йўқлиги шу аҳволга олиб келди. Бунинг оқибати эса маълум. Сохта бастакорларнинг савияси паст маҳсулотлари пайдо бўляпти. Биз, композиторлар бу «қўшиқ»ларни тинглаб азият чекамиз. Лекин аҳволни қандай қилиб яхшилаш тўғрисида бош қотирмаймиз.

Халқимиз Муҳаммаджон Мирзаев, Ғанижон Тошматов, Фаттоҳхон Мамадалиев, Абдуҳошим Исмоилов, Шерали Жўраев каби бир қатор созанда бастакорларнинг ижоди билан яхши таниш. Улар ёқимли куй-қўшиқлари билан тингловчилар ҳурматини қозониб келишмоқда. Лекин ҳозир яна бир ҳол юз бермоқдаки, ундан асло кўз юмиб бўлмайди. Яъни, қўлига эндигина тор ушлашни ўрганган ҳар бир созанда «ўз» қўшиғини тўқишга киришмоқда. Агар истеъдод бўлса қани эди? Бироқ улар қардош халқлар санъаткорлари эришган ижодий муваффақиятларни ўзлаштирмоқчи бўлиб, ҳиндча, афғонча ва бошқа куй-қўшиқларга тақлидгўйлик қилмоқдалар. Буни қарангки, улар ҳеч қандай қаршиликка учрамай, магнит лентасига ёзиб олинмоқда ва эфир орқали радиода берилмоқда. Менимча, республика Композиторлар союзи Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети билан биргаликда қўшиқчилик ижодидаги бундай «қўлбола» асарлар устидан қатъий назорат ўрнатишлари вақти етди.

Ўзбекистон музика маданиятини ривожлантиришда музика танқидчилиги, умуман музикашунослик муҳим аҳамият касб этади. Республикада музикашунослик жиддий ютуқларга эришган бўлсада, барибир музика танқидчилиги талаблар даражасидан орқада қолмоқда. Хусусан, музика танқидчилиги у ёки бу жанрнинг ривожланиш йўлларини кўрсатиб бериши лозим. Бизнинг танқидчиларимиз эса, вақтли матбуотда танқидий мақолалари билан деярли қатнашмайдилар.

Музика асарларини тарғиб қилиш биргина Композиторлар союзининг вазифаси эмас. Бу иш билан республика ва иттифоқ ташкилотлари — телевидение, газета ва журналлар, нашриётлар, грампластинкага ёзиш студиялари, айниқса, барча концерт ташкилотлари ва музикали театрлар аниқ мақсадни кўзлаган ҳолда изчил шуғулланишлари лозим. Бизда тарғиб ва ташвиқ этишга арзийдиган асарлар бор. Лекин уларни республикадан ташқарида у ёқда турсин, ўзимизда ҳам пропаганда қилиш яхши йўлга қўйилмаган.

Музика санъатини пропаганда қилиш тингловчилар оммасини фақат сифатли музика билан таништиришнигина эмас, айни пайтда сифатли ижро билан ҳам ошно қилишни талаб этади. Акс ҳолда ҳар қандай яхши ниятлар пучга чиқади. Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг камер оркестри, хор капелласи, ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри бу борада муайян ишларни олиб бормоқда. Аммо телевидение ва радионинг фондлари сусткашлик билан янгиланмоқда. Кейинги ўн йил ичида йирик ҳажмдаги биронта ҳам асар ёзиб олингани йўқ. Шу пайтгача симфоник оркестрни унинг ижросида музика асарларини ёзиб олишга таклиф этиш ҳақидаги масала ҳал этилмади. Шу сабабли йирик ҳажмдаги энг яхши асарлар кенг тингловчилар оммасига етиб бормаяпти.

Жиддий музика асарларини ҳам пластинкаларга ёзиб олиш муаммо бўлиб қолмоқда. «Мелодия» фирмасининг грампластинкаларга ёзиш Тошкент студиясида ўзига хос «чекланган доира» вужудга келган. У академик музикани ёзиб олмаяпти. Мабодо бундай музика асарлари кўп нусхада чиқарилса, савдо қабул қилмайди. Ташкилий-маъмурий чигаллик мавжудлиги оқибатида пропаганда қилишга арзийдиган музика асарлари, тингловчилар зарар кўрмоқда.

Композиторлар асарларини нашр этиш ва оммалаштириш тўғрисида ҳам ачиниш билан шундай дейиш мумкин. Масалан, Ғафур Ғулом номидаги нашриётнинг санъат бўлими бир неча ўн йилдан бери кўпчилик сотиб олмайди, деган баҳона билан симфоник асарлар партитураларини ишлаб чиқаришни йўлга қўя олмаяпти. Маълумки, республикамизда уч юздан зиёд музика билим юрти бор. Улар ўзбек музикаси фанини ўтиш учун нота материалларига ҳамда Ўзбекистон композиторлари асарлари ёзилган пластинкаларга муҳтождирлар. Областлардаги бундай ўқув юртларининг биронтаси ҳам шу пайтгача на нашриётнинг, на грампластинкаларга ёзиш студиясининг тематик планларини олмайди. Демак, улар буюртма ҳам беролмайди. Бу соҳада Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети жиддий ўйлаб кўриши лозим, деб ҳисоблаймиз. Комитет бу соҳада Болтиқбўйи республикалари тажрибасини ўрганса бўлади.

Ҳа, муаммолар кўп. Биз уларни ҳал этишга бурчлимиз. Барча ижодий кучларни бирлаштириш, ҳар бир композиторнинг ижтимоий ва ижодий активлигини кескин ошириш, ҳақиқий ижодий муҳитни қарор топтириш шу куннинг долзарб вазифаси. Бу йўлда ҳормай-толмай меҳнат қилса арзийди.

М. ТОЖИЕВ,
Ўзбекистон Композиторлар союзи правлениесининг биринчи секретари.

• Фан ва техника тараққиёти уфқлари

«ҚУЁШ»— ХИЗМАТДА

Яқинда пойтахт области территориясида бунёд этилган «Қуёш» комплексининг қуёш печларида дастлабки металл эритилди. Бу печларни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси олимлари ва мутахассислари ўрнатишган.

У жаҳон энг йирик ноёб объектлардан биридир. Печларнинг иссиқлик қуввати минг киловаттга тенг. Объектнинг нурларнинг кесишган нуқтаси ўтадиган текислигида ҳарорат уч минг градусдан ошади. Ясси гелиостатлар Қуёш бўйича режим асосида ҳаракатланиб нурларни концентраторга жамлайди. Кейин эса ҳосил бўлган қуёш нурлари тарами печларга юборилади. Уларда бўлса материаллар эритилади.

Олимлар мазкур объектда Қуёш нурларини жамлаш йўли билан материалларга термик жиҳатдан қайта ишлов бериш жараёнида юз берадиган физик-химик жараёнларни тадқиқ қилиш имкониятига эга бўлдилар. Айни пайтда бу ерда ўтга чидамли юқори оксидли бирикмалар ва мураккаб кўп компонентли системалар ишлаб чиқаришни ва синтез қилишни амалга ошириш мумкин.

Ушбу лойиҳанинг ва ўтказилаётган тадқиқотларнинг илмий раҳбари — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси С. А. Азимовдир.

Комплексни ишлатиш чоғида ундаги барча узеллар, конструкциялар ва механизмлар ҳисоб-китоблардаги параметрларга жуда яқин бўлиб, юксак барқарорликни кўрсатди.

Суратларда: 1. Қуёш концентратори. 2. Инженер-технологлар (чапдан) А. Мусахонов, К. Қутибоев ва Н. Нуриддиновлар гелиостатлар фаолиятини кузатмоқдалар.

А. Горокрик фотолари (ЎзТАГ).

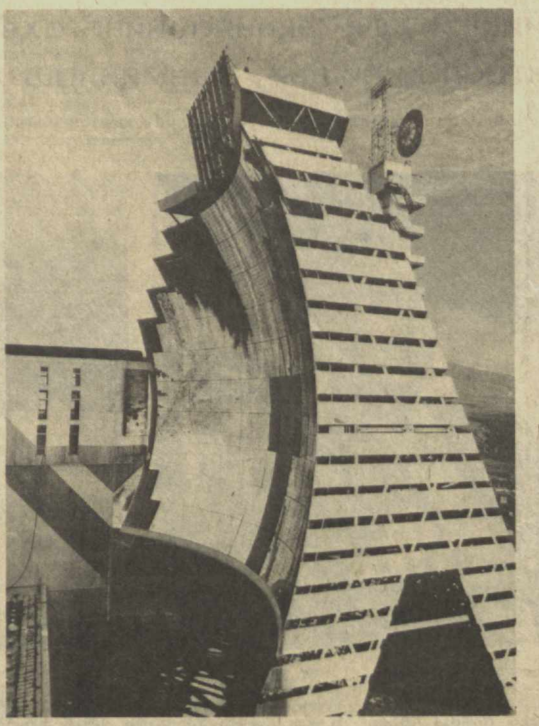

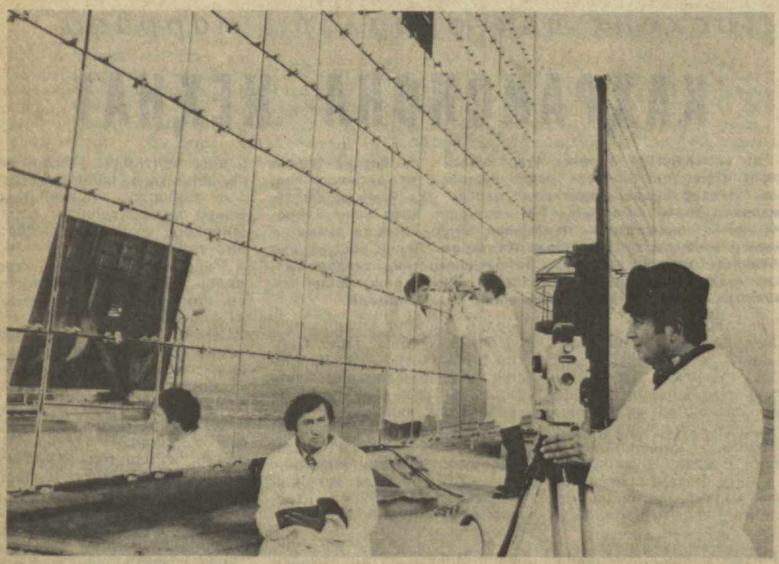

• Фельетон

МИНГ БИРИНЧИ ТАШМАЧИ

Байрамлардагидек безатилган клуб ишчилар билан лиқ тўла. Саҳна тепасига: «Минг биринчи ташмачи Раҳмат Шароповга офарин!» — деган каттакон ёзув осиб қўйилган. Раҳматвой саҳнага чиқиши билан ҳамма ўрнидан туриб, уни олқишлайди.

Мана, комбинат директори Анатолий Васильевич Мартинов «юбиляр»ни маъмурият номидан қизғин табриклаб, маҳкам қучоқлади. Корхона ўртоқлик судининг раиси Ҳамид Мухторов Раҳматвойнинг бўйнига гулчамбар осди. Шундан кейин гулдурос қарсаклар остида комбинат аралаш озуқа тайёрлаш цехининг ишчилари ҳамкасбларини даст кўтариб осмонга силкитишди...

— Дадаси, туринг ўрнингиздан, судга шошилиш керак!

Раҳматвой хотинининг қаттиқ силкитишидан уйғониб кетди-да: «Шунақа ёмон одатинг бор, яхши туш кўраётган эдим, белига тепдинг», — дея жеркиб берди.

Ҳақиқатан ҳам у тушининг энг ширин жойини кўролмади-да! Ахир, одатда тантаналардан кейин зиёфат ҳам ташкил қилинади, деб эшитган. Узун столни анвойи ичимликлар, хилма-хил таомлар билан безатиб, юбилярни тўрга ўтқазиб қўйишар экан. Раҳматвой тушининг шу жойини кўролмаганига афсусланиб, сўлагини қулт этиб ютди-да, тирсакларини кериб эснади.

Аммо кейинги кунларда содир бўлган хунук воқеалар ёдига тушиб, эти жунжикиб кетди, ўрнидан сапчиб туриб, апил-тапил кийина бошлади.

Бугун суд ҳайъати йиғилишининг сўнгги куни. Бухоро дон маҳсулотлари комбинати ишчиси Р. Шароповнинг қилмишларига ҳукм чиқарилиши керак. Суд раиси комбинат раҳбарларини қўярда-қўймай суд ҳайъатининг сўнгги йиғилишини корхонада ўтказишга рози қилипти. Раҳматвойнинг тақдири бошқалар учун сабоқ бўлсин эмиш.

...Бир куни тушлик пайтида комбинат қурувчилар бригадаси ишчиси Омон Саидов уни роса калака қилди.

— Чанг ютиб килоси йигирма тийинлик дон чиқити билан қопларни тўлдирганингда белинг оғримайдими? Ундан кўра, қуруқ қопнинг ўзини ўғирласанг бўлмайдими, — деди омборхонага туширилаётган янги қоп тойларига ишора қилиб.

— Қуруқ қопни бошимга ураманми?

— Анқов экансан! — зарда қилди Омон. — Қопнинг ҳам харидори бор. Масалан, машинангни қопга тўлдириб чиқсанг, биласанми неча пул бўлади?!

— Хўш, қопга харидорни қаердан топасан? — елкасини қисди Раҳматвой.

— Унисини менга қўйиб бер. Шартим шуки, қопларнинг пулини арра қиламиз!

Шу заҳотиёқ тунги ўғриликнинг режаси тузиб чиқилди. Иш ҳамирдан қил суғургандек силлиқ ўтишига ишонган ҳамтовоқлар эртасигаёқ режаларини амалга оширишга киришдилар.

Ярим кечада оқ «Жигули» комбинатнинг катта йўл ёқасидаги пастгина девори остига келиб тўхтади. Ўғрилар астагина омборхона орқасига ўтишди-да, ичкаридан ёпилган эшикни темир билан синдириб очишди. Қўлга киритиладиган мўмай пулни ўйлаб куч-ғайратлари ошган кимсалар ҳаш-паш дегунча 450 дона янги қопни машинага юклашди.

Эрта тонгда умумий қиймати 312 сўм 20 тийин бўлган мол область матлубот союзи тара ремонт базасига элтиб топширилади. Агар комбинат омбор мудири Баҳром Нуров тезда содир бўлган ўғриликни аниқлаб, тегишли органларни оёққа турғазмаганида, балки ҳаммаси ими-жимида ҳал бўлиб кетарди... Тергов ишлари бошланиб кетди.

Афсуски, комбинатда бу воқеага фавқулодда ҳодиса сифатида баҳо берилмади. Корхона директори А. Мартинов ҳамда касаба союз комитетининг раиси Р. Камаев томонидан Раҳмат Шароповга берилган характеристика инобатга олинса, уни жазолаш эмас, мукофотга тавсия этиш мумкин бўларди. Раҳбарларнинг «раҳмдиллиги» бу билан чекланмади. Кўп ўтмай унга меҳнат отпускаси берилди. Кейин эса ўз аризасига кўра ишдан бўшатишди.

Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас, дейдилар. Р. Шаропов ишдан кетган бўлса ҳам тунги пайтларда корхонадан «хабар олиб турди». Бундан мақсад ташмачилик эди, албатта. Эрта тонгда тўрт қоп дон чиқитини комбинатдан ўғирлаб машинасига юклаб кетаётганида рейд бригадаси томонидан қўлга туширилди.

Ташмачи Бухоро областида минг биринчи рақам билан рўйхатга олиниб, эътиборимизни жалб қилди. Файзулла Хўжаев район халқ суди уни маъмурий жазога тортиб, 200 сўм жарима солди. Қоп ўғрилиги иши эса Тўқимачилик район халқ судида кўрилди. Раҳмат Шаропов ва унинг ҳамтовоғи Омон Саидов қилмишларига яраша жазоландилар. Суд Раҳмат Шароповга тегишли «ВАЗ—2101» автомашинасини жиноят қуроли сифатида мусодара қилиш тўғрисида ҳам ҳукм чиқарди.

Айни маҳалда областнинг минг биринчи ташмачиси мамлакатимиз шимолидаги шаҳарларнинг бирида мажбурий хизматни ўтаб юрибди.

Шуни ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш кераки, Бухоро дон маҳсулотлари комбинатида майда ўғрилик одатдаги ҳодиса бўлиб қолди. Комбинат раҳбарларининг бепарволиги, жамоат ташкилотларининг ҳар бир ташмачилик ҳодисасига принципиал баҳо бермасликлари оқибатида майда ўғрилик ҳоллари кўпаймоқда. Корхонада қўриқлаш хизматининг қониқарсиз йўлга қўйилгани ҳам бунинг учун шароит туғдирмоқда.

Ўтган йилнинг апрель ойида область ижроия комитети барча корхона ва ташкилот раҳбарларига, шу жумладан, дон маҳсулотлари комбинатига ҳам қўриқлаш ишини ички ишлар бошқармаси муассасадан ташқари соқчилик хизматига топшириш тўғрисида фармойиш чиқарган эди. Бироқ ижроси назорат қилинмади. Бу ёмон оқибатларга олиб боряпти.

Агар Бухоро дон маҳсулотлари комбинатидан областдаги минг биринчи ташмачи чиққан бўлса, Коғон ёғ-экстракция заводи бу соҳада умуман рекорд кўрсаткичларга эришмоқда. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида мазкур корхонада қирққа яқин ташмачи маъмурий жазо олди. Бухоро тўқимачилик, нон комбинатлари ва яна бир қатор корхоналарда ҳам ташмачилик камайиш ўрнига кўпаймоқда.

Фактларга мурожаат қилайлик. Область бўйича ўтган йилнинг тўққиз ойида 1021 киши ташмачилик билан қўлга тушганди. Бу йилнинг шу даврида эса 1271 кишига етди. Хуллас, Бухородаги баъзи корхона ва ташкилотларда социалистик мулкни қўриқлаш ишига етарли эътибор берилмаяпти. Бунга чек қўйиш даркор.

Нусратилло НАИМОВ.

• Шахмат

КАСПАРОВ — КАРПОВ БАҲСИДА

ИККИ ЎН БЕШ...

Мухлису мутахассисларни ҳаяжонга солган 19-партия беш соатлик мафтункор жанглардан сўнг кечиктирилган эди. Исканжада қолишдан кўра 18-юришда бир пиёдани бериб, эркинроқ нафас олишни маъқул кўрган жаҳон чемпиони кейинги 22 юриш мобайнида ҳам моддий тенгликка эришолмади. Лекин қораларнинг позицияси мустаҳкамлиги туфайли оқлар ўз устунлигидан осонликча фойдалана олмаслиги муқаррар. Мутахассисларнинг аксарияти кураш дуранг билан якунланса-да, ҳар ҳолда Карпов ютуққа ҳаракат қилиб кўради, деган фикрда эди. 62-юришдан кейин тахтада ўзига хос ҳолат юзага келди. Ҳозир юриш оқлардан.

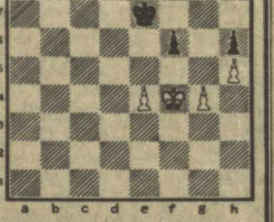

Шох олдинга юрса, қора шох оппозицияни эгаллайди. Бордию 63. е4—е5 бўлса, қоралар пиёдани урмай (урса ютқазади), шохини е6га юриши, пиёдалар мажбуран алмаштирилгач яна оппозицияни эгаллаши мумкин. Шунинг учун позиция давом эттирилмай, харифлар дурангга имзо чекдилар. Мувозанатга путур етмади — 9,5:9,5.

20-партияда устма-уст учинчи маротаба фарзин гамбити қўлланди. Бу гал оқ доналарни сурган жаҳон чемпиони бешинчи юришда авалгисидан бошқача йўлни танлади. 11-юришда эса бир сипоҳини вақтинча текинга берди. Бироқ қоралар кўп ўтмай, уни қайтариб беришга мажбур эди. Ривожланишда бир оз ортда қолган Карповнинг қароргоҳида айтарли заифликлар йўқлигидан мутахассислар бу позицияга қараб туриб: «оқларники яхшироқ, лекин ўйин дуранг бўлади», дегандек бўлдилар.

Дастлабки 15 юришга ажратилган вақтнинг тенг ярми кетди. Бинобарин кейинги 25-юришга шунча — 2,5 соат қолди.

Оқлар фарзин флангида активлик кўрсата бошлаганда қоралар тактикавий йўл билан сипохларини бошқачароқ тарзда жойлаштириб олди. Каспаровнинг рақиб шохи томон «кўз олайтириши» ҳам усталик билан даф этилди. Рухлар алмаштирилгач, тахтада фарзинлару биттадан кичик сипох ва олтитадан пиёда қолди. Дастлабки 27 юришга харифларнинг роппа-роса 2 соатдан вақти кетиб, кейинги 13 юришга ихтиёрларида 30 минутдан қолган эди.

Тахминан тенгдек кўринган ҳолатда яна бир қанча тактикавий юришлар қилинди. Бунда ташаббус оқларда бўлсада, Карпов ҳам ҳимояда бўш келмади. Сипохлардан фақат фарзинлар қолгач, ўйин 37-юришдан сўнг кишти қойим туфайли дуранг деб топилди. Энди ҳисоб 10:10. Баҳсда ҳужумга яраша ҳимоя. Яъни икки ўн беш бир ўттиз бўляпти.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

Редактор ўринбосари
Т. НАЖМИДДИНОВ.

ТВ ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА ТВ

7 декабрь, душанба

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35 — XXI асрга экспедиция. 10.35 — «Мовий қуш». Бадиий фильм. 12.10 — А. Зимаков гитарада чалади. 12.35 — Ҳужжатли фильм. 12.55 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Қайта қуриш прожектори. 16.55 — С. Гудзенко поэзияси. 17.35 — Ҳужжатли фильм. 18.05 — Совет ва Америка мактаб ўқувчилари иштирокида музикали спектакль. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — «Манометр» заводининг 1986—1987 йилларда хўжалик ҳисоби шароитларидаги иш якунлари ҳақида. 20.05 — Совет балети саҳифалари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Юта штати Прово шаҳри университети студентлар коллективининг концерти. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Ҳужжатли фильм. 24.00 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Теварак-атроф билан танишиш. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Р. Ҳамзатов лирикаси. 10.55 — Илмий-оммабоп фильмлар. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Биология. 11.55 — Илмий-оммабоп фильм. 12.05 — АБВГДейка. 13.00 — «Тинчлик ёр бўлсин». Бадиий фильм. 14.30 — Янгиликлар. 14.40 — Марий АССР телевидениесининг программаси. 15.20 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 18.35 — Янгиликлар. 18.40 Ҳужжатли фильм. 19.00 — Скрипка ва оркестр учун икки романс. 19.25 — Бокс. Халқаро турнир. Финал. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Социализм мамлакатларида. 21.15 — Музикали экспромт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Оқ қалпоқ» Бадиий фильм. 23.50 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ватанимни шарафлайман. 8.10 — Телефильм. 16.45 — Қизиқувчилар экрани. 17.20 — Телефильм. 17.30 — Адабиёт. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳамма ва ҳар бир кишининг манфаати йўлида. 20.00 — Адабий кўрсатув. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ёш ижрочилар концерти. 21.20 — Долзарб вазифа. 21.30 — Время. 22.05 — «Олий табақадагилар». Бадиий фильм, 1-серия.

УзТВ-II. 19.35 — Телефильм. 20.05 — «Бир умр камлик қилади». Бадиий фильм. 21.30 — Время. **Душанба.** 22.15 — «Айблов». Бадиий фильм.

8 декабрь, сешанба

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35 — Совет ва Америка мактаб ўқувчилари иштирокида музикали спектакль. 10.40 — Ҳужжатли фильм. 11.10 — Жек Лондон. Ҳаёти ва ижоди. 11.55 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — С. Орлов поэзияси. 17.20 — Молдавия ССР болалар ҳаваскорлик коллективларининг концерти. 18.20 — Рус тили. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ю. Розум чалади. 19.40 — Ҳужжатли фильм. 20.10 — Сиз яратган боғ. 20.40 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Москва ва Ленинград баянчилари ҳамда аккордеончиларининг чиқиши. 23.25 — Дунё воқеалари. 23.40 — Бир картина тарихи. 00.20 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Француз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — География. 12.05 — Фан ва турмуш. 13.10 — «Оқ қалпоқ». Бадиий фильм. 15.15 — Янгиликлар. 15.25 — В. В. Маяковский. Гражданлик лирикаси. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 19.15 — Литва ССР ҳунар-техника таълими, республика Маданият саройи халқ чолғу оркестрининг чиқиши. 19.30 — Ритмик гимнастика. 20.00 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.30 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Интермеццо». Бадиий фильм. 23.20 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом кичкинтойлар. 8.00 — Телефильм. 16.45 — Рус адабиёти. 17.15 — Телефильм. 17.30 — ЎзССР тарихи. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Гўзаллик оламига саёҳат. 19.00 — Резерв № 1. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ёшлик. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Самарқанд область бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. 21.30 — Время. 22.05 — «Олий табақадагилар». Бадиий фильм, 2-серия. 23.20 — Бугун оламда нима гап?

УзТВ-II. 19.35 — Телефильм. 20.25 — Дам олиш программаси. 21.00 — Келажак ҳақида ўйлаб. 21.30 — Время. **Душанба.** 22.15 — «Ўз ихтиёри билан севиб қолган». Бадиий фильм.

9 декабрь, чоршанба

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35 — Ҳар доим бўлсин қуёш! 10.20 — Ҳужжатли фильм. 10.45 — Москва ва Ленинград баянчилари ҳамда аккордеончиларининг чиқиши. 11.55 — Мультфильм. 12.15 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 16.55 — Марк Твен. Ҳаёти ва ижоди. 17.40 — Кемеровода совет музикаси фестивали. 18.15 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.05 — Ўтган йилларнинг ёқимли куйлари. 20.30 — Агар соғлом бўлай десанг. 20.45 — «Эй менинг сўнгги муҳаббатим». Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.30 — Жони Кеш куйлайди. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Футбол. УЕФА кубоги. 1/8 финал «Динамо» (Тб) — «Вердер» (ГФР).

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 — Немис тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35—Н. А. Некрасов. «Аёз бобо». 12.05 — XIII аср рус санъати. 13.10 — «Интермеццо». Бадиий фильм. 14.50 — Янгиликлар. 15.00 — Пушкин шеърияти оламида. 15.50 — Киноафиша. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 19.40 — Захи кўчирилган ерлар муаммолари. 20.00 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Музикали киоск. 21.30 — Время. 22.30 — Қисқа метражли бадиий фильмлар. 23.15 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50— Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ота-оналарга болалар ҳақида. 8.10 — Телефильм. 16.45 — Болалар учун фильмлар. 17.30— Физика. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — Рус тили менинг тақдиримда. 19.00 — Чорвадор. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ўзбекистон композиторларининг IX съездида. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.30 — «Катта йўл». Бадиий фильм.

УзТВ-II. 19.30 — Светофор. 20.30 — Ритмик гимнастика. 20.55 — Рассом ва китоб. 21.30 — Время. **Фрунзе.** 22.30 — «Совет Иттифоқи элчиси». Бадиий фильм.

10 декабрь, пайшанба

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35 Мультфильмлар. 10.00 — Футбол. УЕФА кубоги. 1/8 финал. «Динамо» (Тб) — «Вердер» (ГФР). 10.45 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 16.55 — Жон Рид. Ҳаёти ва ижоди. 17.40 — ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленумидан репортаж. 18.10 — Концерт. 18.20 — Лениндан ўрганамиз. 18.55 — Ангола оҳанглари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильмлар. 20.00 — «Театрга сайр». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.30 — Бизнинг мерос. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Концерт. 00.05 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Асрлар оша саёҳат. 10.05 — Испан тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35— Биология. 12.00 — Сиз яратган боғ. 12.30 —Илмий-оммабоп фильм. 13.05 — «Ўн беш ёшли капитан». Бадиий фильм. 14.55 — Янгиликлар. 15.05 — Пушкин шеърияти оламида. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Қишлоқ янгиликлари. 19.45 — Шарқий Сибирь. 19.55 — Ритмик гимнастика. 20.25 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Бандурачилар триоси чалади. 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.30 — «Бўйсунмас». Бадиий фильм. 24.00 — Москва кузи. 00.30 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50— Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ҳужжатли фильм. 16.45 — ЎзССР тарихи. 17.15 — Телефильм. 17.30 — Зоология. — 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Инсон ҳуқуқлари кунига. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Агросаноат ва озиқ-овқат Программаси. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.30 — Драматик актёрлар куйлайди. 23.35 — Спорт ва дўстлик байрами.

УзТВ-II. 19.30 — «Ўрмон балладаси». Бадиий фильм. 20.45 — Реклама. 20.55 — Шаҳар юмушлари ва ташвишлари. 21.30 — Время. **Фрунзе.** 22.30 — «Москва учун жанг». Бадиий фильм. 1-фильм, 1-серия.

11 декабрь, жума

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35 — Ҳайвонот оламида. 10.35 — «Театрга сайр». Бадиий фильм. 12.05 — Белоруссия телевидениеси ва радиоси симфоник оркестрининг концерти. 12.35 — ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленумидан репортаж. 13.05 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 17.05 — Ю. Олеша ижоди. 17.50 — «Хайрли соатда». Бадиий фильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Экономика: энг зарури ҳақида ўйлар. 21.15 — Концерт. 21.30 — Время. 22.30 — «Грачлар». Бадиий фильм. 24.00 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — М. Ю. Лермонтов. «Бородино». 10.00 — Инглиз тили. 11.10 — География. 11.40 — В. Г. Короленко. «Ертўла болалари». 12.05 — Рус тили. 13.05 — «Бўйсунмас». Бадиий фильм. 15.20 — Янгиликлар. 15.30 — Тарих саҳифалари. 16.45 — «Оркестр ва Пари». Концерт. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.05 — «Ритм» ансамбли рақсга тушади. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 19.55 — Камалак. 20.30 —Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Фан ва техника. 20.55 — Халқ ҳунармандлари ишларининг кўргазмаси. 21.30 — Время. 22.30 — СССР Давлат концерт бирлашмаси таништиради. 23.45 — Сиз бунга қойил қолдирсиз. 00.30 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом кичкинтойлар! 8.00 — Ўринбосарлар улғаймоқда. 16.45 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 17.20 — Телефильм. 17.30 — Ўзбекистон фармацевтларининг III съезди. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — «Юлдузча» болалар адабиёти нашриёти — меҳмонимиз. 19.00 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Ижод саҳифалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 Кўҳна созлар. 21.20 — Долзарб вазифа. 21.30 — Время. 22.30 — Оламга саёҳат. 23.35 — Бугун оламда нима гап? 23.50 — Баскетбол. СССР чемпионати.

УзТВ-II. 19.30 — Болалар учун фильм. 20.35 — Ритмик гимнастика. 21.00 — Қишлоқ — чорвадорлар учун масъулиятли давр. 21.30 — Время. Душанба. 22.30 — «Кучук етаклаган хоним». Бадиий фильм.

12 декабрь, шанба

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35 — Концерт. 9.55 — Ҳужжатли фильм. 10.25 — АҚШ музейларидаги нодир живопись асарлар. 10.55 — Нега ва нима учун? 11.25 — Ф. Шуберт. 5-симфония. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.15 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 12.45 — Рус хореографик фольклорининг концерти. 13.25 — Социализм мамлакатларида. 14.00— Шанба ота-оналар куни. 15.30 — Дунё воқеалари. 15.45 — Қисқа метражли бадиий фильмлар. 16.55 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 17.55 — Камалак. 18.25 — Йиллар. Авлодлар. Қўшиқлар. 19.10 — «Тошлоқда ҳам дарахт ўсади». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 21.30 — Время. 22.30 — Биргаликда куйлайлик, дўстлар. 00.15 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 00.30 — Тунги информацион-музикали программа.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Узоқ Шарқ. 9.25 — Ритмик гимнастика. 9.55 — Тонгги почта. 10.25 — Қозоғистон телевидениесининг программаси. 11.15 — Оталар ери — қадрдон ер. 11.45 — Жаҳон бадиий маданияти. 12.30 — «Қариндош» Бадиий фильм. 14.05 — Чин қалбдан. 14.55 — Мультфильм. 15.05 — Здоровье. 15.50 — Ўсмирлар учун музикали кўрсатув. 17.55 — Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг. 19.35 — «Сурмач». Спектакль. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Реклама. 20.50 — Татаристон АССР Давлат ашула ва рақс ансамблининг концерти. 21.30 — Время. 22.30 — «Цирк майдонида — Лурих». Бадиий фильм. 23.50 — СССР халқ артисти Л. Марков.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Дўстлик элчиси. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ҳужжатли фильмлар. 9.00 — Врач маслаҳати. 9.10 — Музикали палитра. 9.40 — Ёш олимлар телеклуби. 10.25 — Элга хизмат: талаб ва таклиф. 10.55 — Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак. 11.25 — Умид. 12.40 — «38 та тўти». Спектакль. 13.25 — Спорт шарҳи. 13.55 — Актёрлар ва роллар. 17.55 — Санъат ғунчалари. 18.30 — Қайта қуриш давом этмоқда. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Янгича фикрлаш: дастлабки натижалар. М. С. Горбачевнинг АҚШга қилган визитига доир. 20.15 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Рақсларим-орзуларим. 21.30 — Время. 22.30 — «Тўйлар муборак». Бадиий фильм. 23.35 — Тунги информацион дам олиш программаси.

УзТВ-II. **Фрунзе.** 15.55 — Мультфильм. 16.05 — Мактаб кемаси. 16.35 — СССР халқларининг қўшиқлари ва рақслари. 17.15 — Чет эл хабарлари. 17.20 — Ўш кўрсатади. 18.20 — Музика оламида. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Мезгил. 20.30 — Диққат: илғор тажриба. 20.50 — Бизнинг Юдахин. 21.30 — Время. 22.30 — «Москва учун жанг». Бадиий фильм. 1-фильм. 2-серия.

13 декабрь, якшанба

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.30 — Ритмик гимнастика. 10.15 — Спортлото. 10.30 — Будильник. 11.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 12.00 — Тонгги почта. 12.30 — Саёҳатчилар клуби. 13.30 — Музикали киоск. 14.00 — Қишлоқ янгиликлари. 15.00 — Здоровье. 15.45 — Камалак. 16.15 —Ералаш. 16.30 — Вильнюс — Женева телекўприги. 17.50 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 18.55 — Халқаро панорама. 19.40 — Мультфильм. 20.05 — «Отам идеалист». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — СССР халқ артист Э. Рязанов билан учрашув. 24.00 — Янгиликлар.

МТ-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.20 — Тула баянчилар триоси чалади. 9.40 — Рус тили. 10.10 — СССРда Ҳиндистон фестивали. 10.40 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 11.40 — Ҳайвонот оламида. 12.40 — «Қизил Крест белгиси остида». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 15.45 — Ўзбекистон телевидениесининг программаси. 17.00 — Тўпли хоккей. СССР чемпионати. 17.45 — Ҳужжатли фильм. 18.05 — Камалак. 18.45 — Концерт. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Унутилмас музикали кечалар. 21.15 — Илмий-оммабоп фильм. 21.25 — Реклама. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Осойишта застава». Бадиий фильм. 23.45 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Телефильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Ҳужжатли фильмлар. 8.50 — Биргаликда куйлайлик. 9.10 — Истеъдод. 9.35 Музикашуносларнинг III халқаро симпозиуми. 11.00 — Қувноқ стартлар. 12.00 — Спорт программаси. 13.00 — Тунги информацион-дам олиш программаси. 14.00 — «Эй ким бор?!» Спектакль. 15.20 — Йўл ҳаракати қоидаларини ўрганамиз. 16.00 — Реклама. 17.45 — Ровесник. 18.35 — «Октябрь ва Ўзбекистон». 19.30 — Ахборот. 19.45 — Цирк! 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дам олиш концерти. 21.30— Время. 22.05 — Кино кўрсатув. 23.35 — Джаз панорамаси.

УзТВ-II. Душанба. 18.05 — Телевизион почтадан. 18.45 — Телефильм. 19.20 — Реклама. 19.30 — Новости. 19.45 — Актер ва роллар. 20.30 — Ахбор. 20.45 — Музикали программа. 21.30 — Время. 22.15 — Шоми Душанбе.

Р. — 09198. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 280. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12